

2

Február
2010

cena 0,19 euro (6 Sk)

Snežienky... Skoro?

Február má jednu zvláštnosť, ktorú berieme ako samozrejmosť: V jeho prvej polovici býva často krutá zima, v jeho posledné dni sa každoročne objavajú snežienky - aspoň na tých slnečnejších miestach. A na trhoviskách! Je to chvála Slnka, ktoré práve v tomto mesiaci „láme“ pani Zimu! Svieta, nesvieta, vychádza, zapadá... Zimný slnovrat, teda „návrat Slnka“ už máme za sebou (21. 12. 2009 o 13. 04 hod.) a tiež akoby samozrejmosť vnímame, že sa k nám približuje a tým predlžuje a prehrieva naše dni. A pritom sa táto zázračná životodarná ohnivá guľa nepohne zo stredu našej slnečnej sústavy, nehýbe sa... To iba naša otáčajúca sa Zem, každý jej malý kúsok, sa ako tá hora k Mohamedovi približuje, aby sa zasa musela vzdalovať. A odstredivá sila, ktorá je dôsledkom jej otáčania spoločne s gravitáciou Zeme a Mesiaca hýbu obrovskou, sotva predstaviteľnou energiou svetových oceánov v podobe prílivu a odlivu... Všetko to „funguje“ a my sa nad tým nezamýšľame a už vôbec nepremýšľame o tom, že by sa niekedy niečo zmenilo. Že by sme v tomto mesiaci nepocítovali že je teplejšie, že sa dni predlžujú... že by Slnko nevíťazilo nad šedým chladným oparom, ktorý mračí naše tváre i duše. Snežienky sú poslovia Jari. Zdá sa vám to vo februári skoro? Verte, snežienky budú, určite! Aj jarné prázdniny! Tak si ich užite!

J.M.

Z OBSAHU:

- Primátorka mesta hodnotí rok 2009 - 1. časť
- Úpravy centra nášho mesta
- Ceny palivového dreva z Lesoturu, s.r.o.
- ...o psoch trochu inak
- Úspech ZUŠ v zahraničí!
- Škola na Papradi - 3. pokračovanie o školstve
- Aktivity MŠ ZŠ, CVČ
- Matrika, kultúra...

Staroturiansky

POZVÁNKA

3. - 4. február - Zápis detí do 1. ročníka ZŠ, 13.00 - 16.30 h, ZŠ

13. február - Nohejbalový turnaj, 8.30 h telocvičňa na Hurbanovej

22.- 26. február - Jarné prázdniny - aktivity CVČ

27. február - Spoločenský večer v SOŠ

Privítali sme nový rok...

Ohňostrojom a dobrou náladou sme v našom meste na Námestí slobody privítali nový rok 2010. V posledné sekundy starého roka poprial zástupca primátorky mesta Mgr. Ján Tomeš do nového roka všetko najlepšie... Aby bol pre naše mesto a každého jeho obyvateľa lepší, ako ten uplynulý...

Stretnutie s občanmi

Primátorka mesta Ing. Anna Halinárová sa stretla s občanmi na stretnutí, ktoré sa koná pravidelne každoročne na začiatku roka. Tohtoročné sa konalo vo štvrtok, 21.1.2010 v sále DK Javorina. Za prítomnosti

niektorých poslancov MsZ, vedúcich mestských organizácií a oddelení MsÚ oboznámila prítomných s výsledkami minulého roka – o plnení rozpočtu mesta, investičných akciách a chodu organizácií mesta i niektorých aktivitách v kultúre a športe, ktoré mesto podporuje. Spoločne s prednostom MsÚ, vedúcimi mestských organizácií a pracovníkmi MsÚ odpovedala na pestrú paletu otázok prítomných občanov. Prvú časť jej hodnotenia prinášame aj v tomto vydaní Staroturianskeho spravodajcu.

J. Mikláš

REVITALIZÁCIA CENTRÁLNEJ MESTSKEJ ZÓNY

Projekt „Revitalizácia centrálnej mestskej zóny v Starej Turej“, rieši Revitalizáciu centrálnej mestskej zóny a prepojenie nového námestia s ul. SNP (za potokom) s rozčlenením na rekonštrukciu komunikácií, chodníkov a spevnených plôch, vybudovanie nového autobusového zálivu, rekonštrukciu lávok a premostení, rekonštrukciu verejného osvetlenia.

Celkové investičné náklady stavby sú cca 1 320 000 eur (cca 40 mil. Sk), pričom podiel kofinancovania z rozpočtu mesta je vo výške 5% a predstavuje pre rok 2009-2010 čiastku cca 66 000 eur (cca 2 mil. Sk).

Plánovaný začiatok realizácie tohto projektu plánujeme na jar až leto 2010 a predpokladané ukončenie revitalizácie CMZ je do 12-tich mesiacov od začatia jej realizácie.

Revitalizácia centrálnej mestskej zóny predstavuje plochu od kruhovej križovatky popri obchodnom dome a dome služieb. Revitalizáciou CMZ sa rozšíri pešia zóna, dôjde k zmene dopravného prepojenia slepej časti ulice SNP s hlavnou Ul. SNP, dôjde k bezpečnejšiemu prepojeniu zrekonštruovaného námestia a pešej zóny po jestvujúcom kamennom moste, z ktorého sa vylúči doprava, ktorá v súčasnosti spôsobuje dopravné problémy. Takýmto riešením sa zruší pôvodné prepojenie hlavnej Ul. SNP s Ul. Hurbanovou. Revitalizáciou centrálnej mestskej zóny sa rieši vybavenosť, využitie, náplň centra mesta s naviazaním na už zrekonštruované námestie.

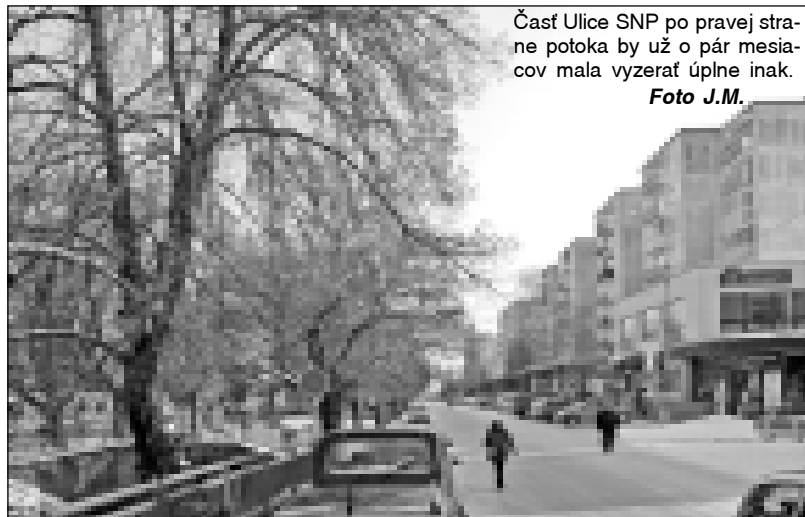
plňujúcou výsadbou, ako aj novým mobiliárom lavičiek a smetných košov, ako aj dopravnými zábranami pre vjazd automobilov.

Celá plocha je riešená ako bezbariérová pre voľný pohyb telesne postihnutých občanov po celej riešenej ploche.

Jedna z plôch, ktoré budú riešené v rámci CMZ je pri kostole, kde je umiestnený pomník k 1. Svetovej vojne, pomník P. Márie, kríž a morový stĺp. Všetky pamätníky zostávajú na tejto ploche s tým, že sa prerieši chodníková nadväznosť na okolie a k tomu adekvátne zeleň a mobiliár.

Ďalšia plocha je medzi Domom služieb a novým námestím. Na tejto ploche je v návrhu nová náplň, pretože do priestoru sa umiestňuje oddychová zóna s hracími prvkami. Opodstatnenosť na plochu vzišla z novo zrekonštruovaného námestia. Námestie síce disponuje s lavičkami, ale nemá vybavenosť pre deti, čím sa stáva, že deti na hru využívajú stavby námestia t.j. vodné prvky, kaskády, cimburie pomníka. Plocha medzi domom služieb a námestím je dostatočne veľká na vybudovanie detského ihriska s hracími prvkami pre vekové kategórie najmenších až väčších detí.

Na celom území Revitalizácie CMZ sa bude riešiť aj verejné osvetlenie. V rámci VO budú riešené rozvody pre potreby iluminácie dlažobného osvetlenia. Hlavné osvetlenie bude iluminácia sochy pamätníka 1. Svetovej vojny, z ktorého budú rozvody a osvetlenie fahané po

Časť Ulice SNP po pravej strane potoka by už o pár mesiacov mala vyzerat úplne inak.

Foto J.M.

V súčasnosti sa na riešenej ploche nachádzajú vybetónované a asfaltové spevnené plochy komunikácií a chodníkov, veľká časť zelených plôch, betónových múrikov.

V rámci navrhovanej revitalizácie terénu, ktorý je v rovine, bude tento pokrytý v časti navrhovanej pešej zóny a spevnených plôch farebným asfaltobetónom, dlažbou v kombinácii so zelenými plochami, novou do-

všetkých peších chodníkoch, čím navštevujeme vnútorné plochy pešej zóny pod husto vysadenou alejou stromov. Ostatné plochy budú riešené verejným stĺpovým osvetlením.

Zeleň a mobiliár budú riešené samostatne. Snahou mesta bude využiť prípadné ďalšie výzvy na získanie finančných prostriedkov, ktoré sa budú týkať tohto okruhu.

Odd. výstavby, TSST

Javorina, Javorina...

Pod týmto názvom sa v nedeľu, 17.1.2010 konal už 13. ročník tradičného oceňovania významných osobností a kvalitných produktov v kraji pod Veľkou Javorinou. Medzi ocenenými osobnosťami – Dr. Eve Berkovej, prof. Vlaste Hudecovej, Dr. Ludmile Fraňovej, Ing. Olge Hrabovskej, doc. RNDr. Silvii Pulmanovej a plk. V. v. Štefana Mikláňka bol čestný titul Významná osobnosť Podjavoriny udeľený aj doc. MUDr. Petrovi Hnilicovi, CSc., rodákovi z nášho mesta, pri príležitosti významného životného jubilea za rozvoj lekárskej vedy v oblasti endokrinológie.

Peter Hnilica, významný slovenský endokrinológ, ktorý sa v apríli tohto roku dožil významného životného jubilea, sa narodil na Starej Turej (4.4.1935). Študoval na gymnáziách v Novom Meste nad Váhom a v Trenčíne.

Rok pracoval ako plánovač v podniku PREMA Stará Turá. V rokoch 1954 - 1960 absolvoval štúdium lekárstva na Lekárskej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci. Po ukončení štúdia najskôr pracoval ako sekundárny lekár OÚNZ v Trenčíne, v rokoch 1965

– 2001 najskôr 2 roky ako odborný asistent Katedry vnútorného lekárstva na Inštitúte pre ďalšie vzdelávanie lekárov v Trenčíne, neskôr v Bratislave, a v rokoch 1992 – 2001 súčasne aj ako vedúci subkatedry endokrinológie, metabolických chorôb a výživy Inštitútu pre vzdelávanie v zdravotníctve a vedúci úseku endokrinológie I. internej kliniky Dérovej Nemocnice s poliklinikou.

V rokoch 2001 – 2009 pôsobil ako endokrinológ na Onkologickom ústave sv. Alžbety v Bratislave.

Docent Peter Hnilica je nositeľom Dérovej ceny Slovenskej lekárskej spoločnosti (1985) a Zlatej medaily Slovenskej lekárskej spoločnosti (2005).

Celý svoj profesionálny život zasvätil lekárskej vede, liečeniu a záchrane ľudských životov. Jeho pacienti ho poznajú a spomínajú na neho ako lekára vynikajúceho vo svojom odbore a človeka mimoriadne ľudského a skromného.

Hoci pán Peter Hnilica žije v Bratislave, rád sa vracia do svojho rodného kraja, kde má svojich známych a priateľov.

J. Mikláš, Dr. E. Berková

Posledný deň roku 2009 na Javorine

Na Silvestra, v posledný deň roku 2009 sa o 13. hodine stretla doteraz v histórii tohto podujatia asi najpočetnejšia skupina predstaviteľov miestnych samospráv i krajanov, turistov, športovcov i obyčajných ľudí pri pamätníku česko-slovenskej vzájomnosti na vrchu Veľkej Javoriny. Pri vatre, varenom vínku a speve mužského speváckeho zboru z Kunovic, v pohode a v priateľskej atmosfére. Prispelo k tomu aj výnimočné počasie - inverzia vytvorila vo výške 970 m nm takmer jarné počasie, modrú oblohu s nádherným výhľadom do hĺbky územia Slovenska i Moravy.

Text a foto J. M.

KALENDÁRIUM NA FEBRUÁR

Haiiku

*Po správnej ceste
aj keď nohy zabolia,
budeš kráčať rád.*

Naše trvalky

Ondřej Brychta (1.2.1930 Brno - 22.7.1993 Brno), technik, vynálezca a vedec. Otec Nikolaj Barzilovič, matka Cecília Brychtová, manželka Alica, dcéra Zuzana. Ovplyvnil vývoj prístrojov pre umelú ventil. pľúc v Chirane St. Turá. Absolvent VTA v Brne v odbore rakety, mal vedecký titul CSc. Zamestnanec Konštrukta Trenčín pracoval pre Chiranu St. Turá. Objavil expulzný efekt. Bol nadpriemerne invenčný. Dožil by sa 80 rokov.

Františka Červeňanská (24.12.1891 Stará Turá - 12.2.1965 Stará Turá), banková úradníčka, ochotníčka divadelníčka. Otec Martin, matka Františka, rod. Deáková. Pracovala ako pokladníčka v Úverovom spolku. Pôsobila v miestnom ochotníckom divadle. Venovala sa hrám pre mládež, neskôr „Fanyňka“ pôsobila medzi dospelými ochotníkmi, najmä ako šepkárka a pomocná režisérka. Je tomu 45 rokov, čo zomrela.

Gustáv Pavlovič (22.3.1907 Stará Turá - 15.2.1990 Bratislava), pedagóg, publicista, syn Michala Pavloviča a Evy, rod. Škriečkovej. Študoval na Učiteľskom ústave v Leviciach, trvale sa vzdelával. V r. 1950 – 1977 dosiahol hodnosti: docent, riadny profesor pedagogiky, doktor pedagogických vied, člen korešpondent SAV, ČSAV, akademik SAV, ČSAV. Bol nositeľom viacerých štátnych vyznamenaní. Pripomenieme si 20 rokov od jeho úmrtia.

Valér Samek (12.12.1912 Stará Turá - 7.2.1995 Sydney), pracoval v službách zahraničných firiem Baťa. R. 1927 začína v Baťových závodoch v Zlíne. Zapracoval sa do tajov veľkovýroby obuvi, ako i predavača obuvi. V Indii zakladal sieť predajní, neskôr výrobu obuvi. Pôsobil i v Indonézii. Od prezidenta Pakistanu dostal vyznamenanie za starostlivosť o zamestnancov a dobrý obchod. Je tomu 15 rokov, čo zomrel.

Rudolf Schindler (6.2.1900 Rechnitz, Rakúsko - 29.11.1984 Stará Turá), hudobník, pedagóg. Bol huslista a violončelista v Banskej Štiavnici, v Leviciach založil amatérsky symfonický orchester. R.1949 na pozvanie prišiel na St. Turá organizovať hudobný život. Zabezpečil si materiál a vyučoval hru. Za tri roky vytvoril prvý súbor, potom ďalšie. Hudobníci získali medzinárodné ocenenia. Dožil by sa 110 rokov.

Miloš Uher (22.7.1914 Lubina - 27.2.1945 Cetuna, pochovaný na Rohu), partizánsky veliteľ, vlastenec. Bol robotník u Micheru na St. Turej a u Tauša na Myjave. Po vyhlásení SNP zorganizoval partizánsky oddiel Hurban, bol jeho veliteľom. S oddielom Medvedeva v lesoch Bielych Karpát vyvíjali pozoruhodné aktivity. Padol v boji v Cetuni. Bol vyznamenaný vysokými vyznamenaniami. Od jeho úmrtia uplynulo 65 rokov.

Gustáv Rumánek

Na prelome rokov...

Každý odchádzajúci rok je dôvodom na hodnotenie, bilancovanie, obzretie sa späť a zvažovanie, čo dobré a čo zlé priniesol. Každý z nás bilancuje po svojom. Hodnotíme, čo sa nám podarilo, ale aj to, čo sa nám nepodarilo.

V uplynulom roku sme od jeho začiatku prežívali mimoriadne zložité obdobie, vyplývajúce z prebiehajúcej svetovej hospodárskej krízy, ktorá sa nás všetkých nejakým spôsobom dotkla, jedného viac, iného menej. Za tejto situácie, keď rozvoj mesta je mojou srdcovou záležitosťou, a verím, že nielen pre mňa, ale aj poslancov a vás občanov, to bolo nesmierne náročné.

Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí v decembri 2008 schválilo programový rozpočet na rok 2009, teda v čase, keď sa už vedelo, že na jeho plnenie budú mať vplyv dôsledky prepukajúcej svetovej hospodárskej krízy. Napriek tomu boli v tomto rozpočte rozpočítané príjmy zo štátneho rozpočtu vo forme tzv. podielových daní vo výške 2 623 tis. eur, čo bolo o 123,3 tis. eur viac ako predpokladali posledné údaje z MF SR. Už v priebehu prvých 4 mesiacoch sa ukázalo, že tento chybný odhad spôsobí pri plnení rozpočtu vážne problémy. Preto som už v marci minulého roku rozhodla o prijatí opatrení, ktoré zabezpečia minimálne 8 %-né šetrenie bežných výdavkov vrátane transferov príspevkovým a rozpočtovým organizáciám. K hodnoteniu plnenia rozpočtu za I. polrok 2009 bol súčasne pripravený návrh 1. zmeny rozpočtu tak, aby zohľadňoval výpadok príjmov z podielových daní, ale aj výpadok príjmov z vlastníctva, v tomto prípade z Lesoturu, s. r. o., ako dôsledok jej problémov vyplývajúcich z krízy, celkom v objeme 447 tis. eur, čo predstavuje 10 % celkových bežných príjmov mesta. Po schválení tejto zmeny vyzerala štruktúra príjmov a výdavkov takto:

bežné príjmy	4 315 tis. eur	bežné výdavky	4 104 tis. eur
kapitálové príjmy	2 378 tis. eur	kapitálové výdavky	2 425 tis. eur
rezervný fond	454 tis. eur	finančné výdavky	81 tis. eur
spolu	7 147 tis. eur	spolu	6 610 tis. eur

Prebytok vo výške 535 tis. eur predstavoval kapitálový príjem za predaj OD Prior, ktorý sa v súlade s rozhodnutím MsZ nemal v roku 2009 čerpať.

Samozrejme, zníženie bežných príjmov sa odrazilo v znížení bežných výdavkov jednotlivých kapitol programového rozpočtu, predovšetkým prevádzkových nákladov, najmä v oblasti miezd.

Pri hodnotení plnenia rozpočtu za I. polrok 2009 MsZ konštatovalo, že prijaté opatrenia pomohli zlepšiť finančnú situáciu mesta a schválili túto zmenu rozpočtu ako reálnu, aj keď z RF bolo potrebné uvoľniť o 119 tis. eur viac ako predpokladal pôvodný rozpočet.

Vývoj hospodárskej situácie v 2. polroku 2009 a rozpracované akcie spolufinancované zo zdrojov EÚ boli podnetom na spracovanie 2. zmeny rozpočtu na rok 2009. Išlo v nej predovšetkým o spresnenie bežných príjmov v oblasti podielových daní, kde vláda SR uvoľnila dodatočné zdroje a spresnenie čerpania kapitálových príjmov a výdavkov.

Štruktúra príjmov a výdavkov po schválení 2. zmeny vyzerala takto:

bežné príjmy	4 351 tis. eur	bežné výdavky	4 054 tis. eur
kapitálové príjmy	1 823 tis. eur	kapitálové výdavky	1 820 tis. eur
rezervný fond	317 tis. eur	finančné výdavky	81 tis. eur
spolu	6 491 tis. eur	spolu	5 955 tis. eur

Aj keď definitívne výsledky za rok 2009 nie sú ešte známe, som rada, že už teraz môžem konštatovať, že napriek všetkým problémom, nedostatkom a prekážkam, či už objektívnych alebo subjektívnych, budú ešte lepšie ako predpokladala 2. zmena rozpočtu. Pre úplnosť treba dodať, že kapitálové príjmy budú o 535 tis. eur nižšie z dôvodu oneskorenia podpísania kúpnej zmluvy na OD Prior (17.12.2009) – finančné prostriedky budú pripísané na účet mesta až po rozhodnutí o povolení vkladu do katastra nehnuteľností.

Mestské zastupiteľstvo 10.12.2009 schválilo programový rozpočet na rok 2010. Po skúsenostiach z predchádzajúceho roku je tento rozpočet zostavený tak, aby v príjmovej a výdavkovej časti odrážal reálne potreby mesta. O jeho štruktúre sa zmienim neskoršie, vrátim sa k hodnoteniu roka 2009 podľa jednotlivých oblastí.

1. AKTIVITY A PREHLAD INVESTIČNÝCH AKCIÍ Prestavba a modernizácia ZŠ na Komenského ulici

Na realizáciu tejto investičnej akcie sme obdržali od Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR nenávratný finančný príspevok v čiastke 1 802 tis. eur, vlastné zdroje Mesta Stará Turá predstavujú čiastku vo výške 95 tis. eur. Rekonštrukčné práce boli zahájené v júni 2009. Ukončenie rekonštrukcie podľa Zmluvy o dielo so zhotoviteľom stavby firmou EURO-BUILDING, a.s. Bratislava je do 30.6. 2010. Na tejto investičnej

akcii bolo v roku 2009 na stavebných prácach vrátane prípravy a výkonu stavebného dozoru celkovo preinvestovaných 752 tis. eur.

Na túto akciu, v záujme dodržania termínu ukončenia realizácie, bolo nutné prijať preklenovací úver vo výške 620 tis. eur, ktorý bude splatený zo zdrojov NFP. Prijatý úver má len nepatrný vplyv na rozpočet.

Rekonštrukcia stoky „D“ na Mýtnej ulici

Celkový finančný náklad: 291 tis. eur
Z toho v roku 2009: 47 tis. eur
Realizácia: august 2008 – marec 2009

Jednalo sa o rekonštrukciu stoky „D“ od križovatky Ulice mýtnej a Ulice Hurbanovej v celkovej dĺžke 193 m s napojením na stoku nachádzajúcu sa na Ulici Jiráskovej. Vzhľadom na zložitosť v zastavaní územia si križovanie Topoleckého potoka vyžiadalo zmenu technológie – použitie bezvýkopovej technológie formou pretlačania. Práce boli sťažené aj tým, že sa museli realizovať postupne po etapách, nakoľko nebolo možné odkloniť dopravu zo štátnej cesty II/581 Ulice mýtnej. Po zrealizovaní celej trasy stoky „D“ a vykonaní predpísaných skúšok bola stoka napojená na jestvujúci zberač vybudovaný v predchádzajúcom období v rokoch 2001 – 2003, čím došlo k jej plnej prevádzkyschopnosti. Následne boli zrealizované prípojky – napojenie vetiev stôk z Ulice Hurbanovej. Jestvujúce uličné vpuste, ktoré odvodňovali štátnu cestu II/581 - Ulicu mýtne sme prepojili na novo zrekonštruovanú stoku „D“ DN 1000.

Rozšírenie a modernizácia technológie na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu a gastroodpadu v Starej Turej – Kompostáreň II. etapa

Celkové finančné náklady predstavujú 885 tis. eur
z toho vlastné zdroje predstavujú čiastku 54 tis. eur
Realizácia projektu bola začatá vo februári 2009, ukončenie bude v máji 2010.

Nová technika v rámci technológie projektu Kompostáreň bola zakúpená z prostriedkov EÚ. Foto J.M.

Poskytnutý nenávratný finančný príspevok Ministerstvom životného prostredia SR predstavuje čiastku 830 tis. eur v zmysle Operačného programu Životné prostredie.

V roku 2009 bolo na nákup technologickej časti vyčerpané: 842 tis. eur, ktorý pozostáva z dodávky pásového dopravníka, osievača SEKO, veľkoobjemových kontajnerov, aerobného fermentora, ramenového nosiča kontajnerov, čelného nakladača, tepelne izolačného skladu na kuchynský odpad a veľkokapacitného drviča kuchynského odpadu.

V roku 2010 zostava vyčerpať 43 tis. eur na publicitu a informovanosť, školenia a semináre, ktoré sa uskutočnia v mesiaci február až marec 2010.

Rozšírenie Mestského cintorína II. na Husitskej ceste

Celkové náklady tejto investičnej akcie (príprava + realizácia) predstavovali objem 345 tis. eur. Z toho v roku 2009 bolo prestavaných 222 tis. eur. Realizácia: jún 2008 – jún 2009, akcia bola financovaná v plnej výške z vlastných zdrojov mesta.

Stavba pozostáva z nasledovných objektov:

Komunikácie, hrobové miesta, oplatenie cintorína, vodovod, kanalizácia a odvodnenie, stanoviská pre TKO, vsakovacia nádrž, prekládka telekomunikačného kábla, výtokový stojan.

V roku 2009 boli po skončení realizácie vytvorené hrobové miesta pre 194 jednovrstvových hrobov resp. 388 dvoj-vrstvových hrobov. Rozšírenie cintorína vytvára možnosť vytvorenia cca 1860 hrobových miest v prvej etape. Stavba je pred kolaudáciou.

Úprava vstupu a dvora zariadenia opatrovateľskej služby na Ul. 8. apríla Stará Turá

Z dotácie poskytnutej Ministerstvom financií SR vo výške 6 000 eur a peňažného daru vo výške 333 eur od firmy EUR-MED a.s. Piešťany sa položením zámokovej dlažby skultúrnil vstup a dvor ZOS vrátane vybudovania oddychovej časti dvora – osadením altánku a zakúpením krbu s príslušenstvom. Celkový náklad predstavuje čiastku 6 331 eur .

Územný plán mesta (ÚPM) Stará Turá

Po úspešnom ukončení obstarávania spracovateľa územného plánu mesta Stará Turá, ktoré bolo ukončené podpisom zmluvy o dielo (ZOD) dňa 26.06.2009 so spoločnosťou Ecocities s r.o., Piešťany. Podľa zmluvy so spracovateľom je celé obstarávanie rozdelené do 5-tich etáp a to:

1. etapa-prieskumy a rozbor, ktorých predloženie na schválenie je stanovené do 120 dní od podpisu zmluvy a finančné ohodnotenie je vo výške 20,65% z celkovej sumy,

2. etapa-zadanie, ktorého lehota predloženia na schválenie je stanovená do 150 dní od podpisu zmluvy a finančné ohodnotenie je vo výške 8,26% z celkovej sumy,

3. etapa -koncept riešenia, ktorého lehota predloženia na schválenie je stanovená do 350 dní od podpisu zmluvy a finančné ohodnotenie je vo výške 37,68% z celkovej sumy,

4. etapa-návrh ÚPD, ktorého lehota predloženia na schválenie je stanovená do 410 dní od podpisu zmluvy a finančné ohodnotenie je vo výške 30,53% z celkovej sumy,

5. etapa-čistopis ÚPD ktorého lehota predloženia na schválenie je stanovená do 450 dní od podpisu zmluvy a finančné ohodnotenie je vo výške 2,88% z celkovej sumy.

Do konca roka 2009 prebiehalo obstarávanie prieskumov a rozborov, ktorých výsledkom bude textová a grafická časť vrátane krajinoekologického plánu a návrhu miestneho územného systému ekologickej stability. Odovzdanie tohto výstupu bude začiatkom r.2010. V r.2009 boli uhradené faktúry za činnosť vo verejnom obstarávaní vo výške 4 740 eur a za činnosť odborne spôsobilých osoby podľa §2 stavebného zákona vo výške 663 eur.

Zmeny a doplnok č.1/2009 územného plánu mesta Stará Turá.

Na základe žiadosti Ing. Romana Chnappku, bytom Stará Turá, Ul. Hurbanova č.125/23 a súhlasu MsZ bolo 03/2009 začaté obstarávanie zmeny a doplnku č.1/2009 UPM Stará Turá. Jedná sa o návrh umiestnenia stavieb: „Zóna 17-tich prizemných rodinných domov typu bungalov“, ktoré budú umiestnené v lokalite Malé Široké a Hrubé Široké v Starej Turej za železnicou, Stavebninami a PVD. Keďže §19 stavebného zákona umožňuje, aby náklady spojené s obstarávaním znášal aj ten, z ktorého potrieb je vyvolaná zmena UPM, bola so žiadateľom uzatvorená zmluva o spolufinancovaní predmetnej zmeny UPM Stará Turá. Projektčné práce na tejto zmene sú ukončené. Počas zabezpečovania stanovísk došlo k pozastaveniu schvaľovacieho procesu z dôvodu nesúhlasného stanoviska RÚVZ Trenčín k predmetnej zmene. Bolo potrebné dopracovať hlukovú štúdiu navrhovanej lokality a doplniť predmetnú zmenu o odborný posudok vplyvu hluku na kvalitu bývania v danej lokalite. Oba dokumenty boli spracované a koncom roka bol RÚVZ v TN opätovne požiadaný o vydanie súhlasného záväzného stanoviska. Doposiaľ sa nevyjadril. Náklady spojené s obstarávaním vo výške 1785 eur boli Ing. Chnappkom refundované Mestu Stará Turá.

2. AKTIVITY NA ÚSEKU ŠKOLSTVA

Okrem už spomenutej rekonštrukcie základnej školy boli na úseku vyzdelávania realizované opravy a nákup zariadenia nasledovne:

Základná škola

- nákup výškovo nastaviteľného školského nábytku do 28 tried - 71 260 eur (do 16 tried v budove na Komenského ulici, do 12 tried na Hurbanovej ulici)
- nákup keramických tabúl do 16 tried na Komenského ul. - 11 217 eur
- obnova výpočtovej techniky a učebných pomôcok - 2 615 eur
- rekonštrukcia strechy na Hurbanovej ulici - 15 450 eur
- doplnenie potrieb do školskej kuchyne - 1 160 eur
- výmena okien na školskej kuchyni v budove na Hurbanovej ulici - 5 250 eur (5000 eur z projektu „Revitalizácia školských jedální“ – MŠ SR, 250 eur - spolufinancovanie z prostriedkov mesta)

ZŠ spolu: 106 952 eur

Materská škola

- výmena okien, maľovanie interiérov, výmena podlahových krytín - 43 537 eur
- rekonštrukcia strechy - 5 618 eur
- vybavenie výpočtovou technikou - 427 eur
- kuchynské zariadenia - 4 133 eur
- nákup náradia a prístrojov na údržbu (vysávač, vŕtačka, kosačka, el. ohrievač) - 846 eur

MŠ spolu: 54 561 eur z toho: Hurbanova 142 (dolná) - 27 538 eur
Hurbanova 153 (horná) - 27 023 eur

Rekonštrukcia ZŠ za prostriedky EÚ- pavilóny na Komenského ulici menia svoj vzhľad. J.M.

ZUŠ

- nákup hudobných nástrojov (piano Petrof, piano Wendl-Lung) - 21 680 eur
- doplnenie ozvučovacej techniky - 686 eur
- doplnenie vybavenia nahrávacieho štúdia - 1 994 eur
- doplnenie výpočtovej techniky - 872 eur

ZUŠ spolu: 25 232 eur

CVČ

- doplnenie výpočtovej techniky - 556 eur
- nákup audio techniky - 326 eur
- nákup nábytku do ZOO kútika (skrinky, akváriá) - 800 eur

CVČ spolu: 1 682 eur

V tomto programe rozpočtu (č.9) boli tak použité prostriedky celkom v objeme 188 tis. eur, z toho 183 tis. eur z vlastných zdrojov mesta a 5 tis. eur z dotácií.

3. AKTIVITY NA ÚSEKU SOCIÁLNYCH VECÍ

V rámci činností na úseku sociálnych vecí sme zabezpečovali opatrovateľskú službu (OS) vrátane jej organizačného zabezpečenia, metodického usmerňovania a kontroly. Uzatvorili sme 56 zmlúv o poskytovaní platenej OS, uskutočnili 12 porad zameraných na informovanie o novelizácii súvisiacich zákonov, vykonali sme 45 kontrolných návštev.

Náklady na zabezpečenie opatrovateľskej služby predstavovali v uplynulom roku objem 115 tis. eur.

Na financovanie prevádzky ZOS, kde je umiestnených 13 našich starších spoluobčanov, sme v roku 2009 vynaložili 41 tis. eur. Podarilo sa nám zabezpečiť z mimorozpočtových zdrojov 6 750 eur na rekonštrukciu ZOS a úpravu okolia. Okrem starostlivosti o našich seniorov poskytujeme v súlade s prijatým zákonom 448/2008 Z.z. aj služby pri vybavovaní žiadostí o posúdenie zdravotného stavu, spracovanie posudkov a rozhodnutí o odkázanosti na soc. službu v teréne a umiestnenie občanov v domovoch dôchodcov (spolu 79) pre okolité obce – Hrašné, Kostolné, Hrachovište, Vaďovce, Lubina. Prerokovali sme a vyplátili 28 jednorazových dávok v prípadoch krajnej núdze v hodnote 4 000 eur.

Samozrejme, nezabúdame ani na najmladších občanov nášho mesta – vyplatili sme jednorazový príspevok pri narodení dieťaťa v 75 prípadoch celkom v hodnote 7 500 eur.

4. AKTIVITY NA ÚSEKU MAJETKOVOM

Dôsledky prebiehajúcej hospodárskej krízy sa prejavili na aktivitách súvisiacich s rozširovaním priemyselného areálu, kde boli pozastavené činnosti spojené s vykupovaním pozemkov, najmä pre spoločnosť Elster.

Na základe žiadostí právnických i fyzických osôb bolo uzatvorených 11 kúpno-predajných zmlúv na odpredaj nehnuteľností celkom za 621 tis. eur. Z toho najvýznamnejšie boli predaj OD Prior za 535 tis. eur, KD Topolecká za 13 500 eur, KD Trávniky za 25 000 eur, výmenníková stanica na Hurbanovej ulici za viac ako 30 tis. eur.

Bolo vypísaných celkom 9 výberových konaní, z toho 4x na pozemok na Hlubockého ulici – všetky neúspešne, ostatné boli úspešne zavŕšené.

Mesto v roku 2009 nadobudlo nehnuteľný majetok v hodnote 499 tis. eur a hnutelný majetok (technológia v rámci II. etapy modernizácie kompostárne) v hodnote 810 tis. eur.

Majetkové oddelenie eviduje celkom 61 žiadateľov o byt.

5. TECHNATUR s.r.o.

Služby bytového podniku vykonáva TECHNATUR s.r.o. Stará Turá, ktorého je mesto 100% vlastníkom. Medzi jeho hlavné činnosti patrí prevádzkovanie tepelno-technických zariadení mesta, správa mestských bytov i bytov v osobnom vlastníctve a správa nebytových priestorov vo vlastníctve mesta. TECHNATUR taktiež prevádzkuje dva vodovody vo vlastníctve mesta.

Hlavnou činnosťou tejto spoločnosti je dodávka tepla a teplej úžitkovej vody pre väčšinu obyvateľov nášho mesta. Už niekoľko rokov, v súlade s energetickou koncepciou mesta, prebieha po etapách celková modernizácia tepelnej hospodárstva. Jej hlavným cieľom je zníženie spotreby dodávaného tepla v jednotlivých bytových domoch. Princíp modernizácie spočíva v osadení kompaktných odovzdávacích staníc (KOS), ktoré sú schopné efektívne vyrábať teplo podľa požiadavky každého domu, v ktorom sú osadené. Do roku 2009 je ich osadených 36 a v ďalších rokoch sa bude pokračovať. Posledná realizácia 12 kompaktných staníc v hodnote 507 tis. eur sa uskutočnila v roku 2008 a bola hrazená z prostriedkov TECHNOTURU. Ďalším efektom realizácie týchto staníc bolo, že v roku 2009 mohlo mesto odpredať starú výmenníkovú stanicu číslo 2. Na údržbe tepelných zariadení finančne najnáročnejšie v roku 2009 bolo overovanie meračov tepla na zdrojoch a odberných miestach. Náklady na ich overenie predstavovali 25 tis.eur.

Ďalšou povinnosťou pre TECHNOTUR z hľadiska ochrany ovzdušia nášho mesta bolo meranie emisií znečisťujúcich látok v plynových kotolniciach na Ul. SNP 262 a v Dome kultúry Javorína. I pri tejto príležitosti je dobré pripomenúť, že centrálné zásobovanie je pre čistotu ovzdušia najefektívnejšie. TECHNOTUR používa špičkové technológie a odbor životného prostredia ich zdroj neustále monitoruje. Každá nová kotolňa je novým potenciálnym zdrojom znečistenia a i obyvatelia toho-ktorého domu si nevedomou, že len pri troche zhoršených rozptylových podmienkach, obrazyne povedané, dýchajú spaliny.

Na úseku správy bolo určite najväčšou zmenou zlúčenie TECHNOTURU s.r.o. s POLIKLINIKOU s.r.o.. Tomuto kroku predchádzalo to, že všetci lekári prešli na privátnu prax. Dôsledkom tohto kroku je to, že všetci lekári majú iba podnájomné zmluvy s TECHNOTURom, ale ich zdravotnícka činnosť spadá pod riadiacu a kontrolnú činnosť vyššieho územného celku.

Prakticky prvým krokom po zlúčení týchto firiem bolo to, že TECHNOTUR zaplatil spracovanie projektu na komplexnú opravu a rekonštrukciu budovy polikliniky.

Už v roku 2009 TECHNOTUR v budove polikliniky robil úpravy:

- vo výmenníkovej stanici bol nainštalovaný merač tepla na ohrev teplej vody, ktorý tam doteraz chýbal a zabezpečil efektívnejšie rozpočítavanie nákladov

- z hygienických dôvodov bola upravená jedáleň a výdajňa jedál, doplnené zariadenia ako dreva a umývadlo, položená dlažba a obklad
- v očnej ambulancii bola položená keramická dlažba a soklík.

V najbližších týždňoch TECHNOTUR uskutoční vyúčtovanie prevádzky polikliniky za rok 2009 a po dohovore s mestom bude ďalej pracovať na efektívnejšej prevádzke tejto budovy.

Z ďalších prác na majetku mesta TECHNOTUR

- vymaľoval časť priestorov na požiarnej zbrojnici
- vykonal čiastočnú opravu schodišťa na Dome služieb
- vykonal opravy striech nebytových priestorov Mýtna 558 a Štefánikova 354

- celoročne pracoval na odstraňovaní porúch na majetku mesta, ktoré uvádzali revízne správy

Ako bytový podnik mesta vykonáva TECHNOTUR správu ubytovní. Na týchto vykonávajú údržbu a bežné opravy a všetky ekonomické činnosti, ktoré súvisia s prevádzkou týchto objektov. Po rekonštrukcii sociálnych zariadení pristúpili k úplnej obnove niektorých poškodených izieb. V roku 2009 to bolo 5 izieb. Modernizácia izieb spočívala vo vyspravení omietok, nových obkladov a položení plávajúcich podláh, výmeny radiátorov a umývadiel, vymaľovanie stien, okien a dverí. Izby boli zariadené novým nábytkom.

Úsek správy bytov TECHNOTURu na základe zmlúv vykonáva správu takmer 800 bytov. Z tohto počtu je 95 bytov v majetku mesta. Pre bytové domy zabezpečujú ekonomickú agendu a vykonávajú ročné zúčtovanie, zabezpečujú pre nich dodávky tepla a teplej a studenej úžitkovej vody, revízie elektro a plynu spoločných zariadení domu, zabezpečujú požiarnu dokumentáciu vrátane kontrol.

Tento úsek sústreďuje svoje úsilie na metodickú pomoc najmä domovníkom. Sme radi, že i v našom meste sa už začalo so zatepľovaním. Je to najlepšia cesta ako si zachovať štandard bývania a pritom výrazne znížiť spotrebu energií domu. Za výraznej pomoci TECHNOTURu bola spracovaná projektová dokumentácia, vybavené všetky povolenia a bytový dom na Jiráskovej ulici začal s realizáciou zateplenia. S výraznou pomocou pracovníkov TECHNOTURu bola podaná žiadosť o úver z fondu pre rozvoj bývania a tá bola i úspešná.

TECHNOTUR prevádzkuje, udržiava a opravuje dva mestské vodovody – Súš a Paprad. Pre tieto vodovody zabezpečuje pravidelné skúšky vody a opravy porúch.

Vzhľadom na to, že spoločnosť je 100 % -nou dcérskou spoločnosťou mesta a že podniká s majetkom mesta, odvádza mestu časť svojich výnosov vo forme nájomného. Na rok 2009 mal Technotur podľa rozpočtu odvieť mestu 244 tis. eur, čo v plnom rozsahu splnil.

Ing. Anna Halinárová, primátorka mesta Stará Turá
Dokončenie v budúcom čísle

Predaj palivového dreva v roku 2010

Spoločnosť Lesotur s.r.o. začala s predajom palivového dreva.

Listnaté palivové drevo sa bude predávať v dĺžkach 4 m za cenu 43 eura za meter kubický, palivové drevo ihličnaté v 1 m dĺžkach za cenu 13 eura za priestorový meter a v 4 m dĺžkach za cenu 19 eura za m³.

U listnatého palivového dreva 4 m dĺžky – pri zapltení množstva 10 m³ a viac je zľava 5 % na každý meter kubický dreva.

Po zapltení palivového dreva v kancelárii Lesotur-u na Starej Turej sa občan dostane do poradovníka, podľa ktorého sa pri priaznivom počasí postupne zabezpečuje odvoz dreva. V prípade záujmu o odpadové drevo a chystanie haluziny po fažbe dreva je potrebné sa informovať priamo u lesníkov v kancelárii Lesoturu v Topoleckej, príp. na č.tel. 7760025

Vývozní dni zostávajú naďalej v platnosti: pondelok – piatok, v čase od 7.00 hod do 17.00 hod v pracovné dni, cez sviatky a soboty je potrebný súhlas k odvozu dreva potvrdený riaditeľom Lesoturu – je potrebné si ho osobne vyzdvihnúť v kancelárii na Starej Turej. V nedeľu je odvoz dreva zakázaný!

Neohlásený a nezapltený odvoz drevnej hmoty bude riešený ako krádež.

Informácie o doprave dreva vám podáme taktiež v kancelárii v Starej Turej a v Topoleckej.

Keďže sa u niektorých našich spoluobčanov rôznili požiadavky na palivové drevo, tak pre ujasnenie a vysvetlenie uvedieme charakteristiku palivového dreva z noriem STN 480056 s STN 480055 platných pre celé územie Slovenska, podľa ktorých sa vyrábajú jednotlivé sortimenty.

„Palivové drevo sa spracováva so všetkých listnatých a ihličnatých stromov, dodáva sa v kôre s hrúbkou od 3 cm, polená hrubšie ako 35 cm sa rozštiepia (v prípade 1m dĺžok).

U palivového dreva sa dovoľujú všetky chyby na povrchu i vnútri polien, ktorých rozsah nepresahuje 70% plochy čela bez ohľadu na množstvo (napr. tvrdá hniloba, poškodenie hmyzom, rozštiepenie dreva pri manipulácii a výrobe a iné). Nepovoľuje sa práchnivosť a makká hniloba takého stupňa, že dochádza pri manipulácii dreva k jeho rozpadu.“

V prípade nejasností a akýchkoľvek otázok sa informujte priamo v kancelárii Lesoturu, príp. na tel. 7764890,7764887, mail: hlucha@lesotur.sk

Lesotur s.r.o., SNP 72/36, 916 01 Stará Turá

CENNÍK DREVA PLATNÝ OD 1.1.2010

Ceny dreva sú uvedené v eurach s DPH na odvoznom mieste

Palivo listnaté tvrdé 4 m dĺžky m³ 43,- eura (1295,42 SK)

Palivo ihličnaté 1 m dĺžky prm 13,- eura (391,64 SK)

Palivo ihličnaté 4 m dĺžky m³ 19,- eura (572,39 SK)

Opadové drevo listnaté prm 8,- eura (241,0 SK)

Opadové drevo ihličnaté prm 3,- eura (90,38 SK)

Haluzina a zbytky po fažbe prm 1- 4,- eura (30,126 - 120,50 SK) (podľa náročnosti terénu a podmienok)

Označenie prm – znamená 1 priestorový meter, teda drevo uložené v rovnaniach s rozmermi 1x1x1 meter vrátane vzduchových medzier medzi jednotlivými polenami- predáva sa v dĺžkach 1 m.

Označenie m³ – znamená 1 meter kubický, teda len množstvo dreva bez akýchkoľvek vzduchových medzier, zisťuje sa objem dreva podľa priemeru polien – predáva sa v dĺžkach 4m.

Tel.: 032 7764890, 032 7764887, Fax: 032 7763099

Mail: hlucha@lesotur.sk

Lesotur s.r.o.

VIANOČNÁ VOŇAVÁ BESIEDKA

Hneď po skončení jesenného pracovného popoludnia s rodičmi sme sa s deťmi dohodli, že pripravíme pre rodičov vianočné pracovné popoludnie spojené s kultúrnym programom. Deň plný nadšenia čoskoro nastal.

Schody vyzdobené farebnými svetielkami priviedli rodičov, ale i starých rodičov do slávnostne pripravenej triedy, ktorej najkrajšou ozdobou boli chlapci oblečení v krojoch a dievčatá premenené na snehové vločky. Svetlá sviečok, vyzdobený vianočný stromček, jemne znejúce koledy, omamná vôňa medovníkov i nakrájaného ovocia, vytvorila vianočnú atmosféru, ktorá dostala rodičov do úžasu už vo dverách.

Cingá zvonček cingoce, opäť sú tu Vianoce... vítali vinšom deti svo-

tikou a tancami. Chlapci s valaškami a dievčatá svojim ladným pohybom snehových vločiek očarili svojich najmilších. Keď sa zvieratká rozutekali do lesa, zaznela vianočná pieseň „Rolničky“, ktorú deti spes-

trili pohybovou choreografiou. Milá atmosféra prinútila všetkých prítomných k spevu a tleskaniu.

A nastalo vyvrcholenie. Pekne vyzdobené medovníčky sa vešali na vianočný stromček, ale hlavne ochut-

jich najbližších a hneď sa rozpútala pracovná atmosféra. Miešal sa vajecný bielik s cukrom, pričom vznikala snehobiela poleva, ktorou sa zdobili už upečené medovníčky. Deti pozorne všetko sledovali, neuniklo im nič z pracovného postupu. Potom si rýchlo posadali k stolíkom a spolu s rodičmi vytvárali na pemíkoch nádherné ozdobené variácie.

Každá práca by mala byť odmenená. A tak sa deti s veľkou radosťou a elánom pustili do dramatizácie rozprávky „DEDUŠKOVA RUKAVIČKA“, ktorú deti obohatili vianočnými koledami, básňami a piesňami so zimnou tema-

návali. Pani učiteľka na záver zaželala deťom i rodičom, aby takáto krásna vianočná atmosféra pokračovala i v prostredí ich domovov a nezapúdali na trpezlivosť, láskavé slovo, úsmev a pohľadenie, ktoré majú oveľa väčšiu hodnotu, ako ten najdrahší darček na svete.

Spokojnosť, zdravie a rodinná pohoda nech sprevádza všetky deti a ich najbližších v novom roku 2010.

**Anna Václavková,
Soňa Miklašová, MŠ Stará Turá**

Základná škola v Starej Turej, Hurbanova ul. 128/ 25

OZNAMUJE, že ZÁPIS DETÍ do 1. ročníka bude v dňoch 3. a 4. februára 2010

v budove ZŠ na Hurbanovej ul. prízemie vľavo - 13,00 h do 16,30 h

Na zápis je potrebné prineŕ: rodný list dieťaťa, zápisný lístok, preukaz totožnosti.

Prineste si so sebou peniaze na učebné pomôcky. Zápisný lístok si rodičia môžu vyzdvihnúť v MŠ, ktorú dieťa navštevuje, prípadne priamo v základnej škole.

ČO PONÚKAME VAŠIM DEŤOM?

- Odborné vyučovanie cudzích jazykov od 1. ročníka /Aj, Nj, Rj/
 - Na 2. stupni možnosť vyučovania Aj, Nj, Frj Rj formou kurzov
 - Od 6. ročníka povinné vyučovanie dvoch cudzích jazykov /Aj + podľa záujmu Nj, Frj, Rj/
 - Výuku informatiky v 4 triedach výpočtovej techniky
 - Mimoškolskú činnosť formou 30 krúžkov s rôznym zameraním
 - V čase mimo vyučovania môžu navštevovať ŠKD
 - Prípravu talentovaných detí na rôzne súťaže a olympiády
 - Organizovanie plaveckého a lyžiarskeho výcviku
 - Navštevovanie kultúrnych podujatí mimo mesta /Piešťany, Trnava, Nitra, Bratislava,..../
 - Organizovanie Školy v prírode /1.stupeň/
 - Ponuka „nultého ročníka“ pre deti so školskou nezrelosťou /alternatíva predškolskej výchovy v MŠ/
- Bližšie informácie o zápise môžete získať na telefónnych číslach 7763022, 7763639

Riaditeľstvo ZŠ v Starej Turej

Úspešní výtvarníci v Poľsku

Mládežnícke centrum v CZESTOCHOWIE – POLSKO v spolupráci s mestom, vzdelávacím, kultúrnym a umeleckým oddelením usporiadalo 11. ročník medzinárodnej výtvarnej súťaže detí a mládeže vo veku od 3-24 rokov.

Umelecká porota hodnotila práce zhotovené ľubovoľnou výtvarnou technikou na tému „ Dieťa a pes.“ O tom, že vybrať tie najlepšie víťazné práce nebolo určite ľahké, svedčí i počet prijatých prác do súťaže – 16113 zo 48 krajín sveta.

Slovensko malo v tejto súťaži veľmi silné zastúpenie – 7474 prác. O to viac sa tešíme z úspechu, že až 3 ocenenia získali žiačky výtvarného odboru ZUŠ v Starej Turej: 7 Vanesa OTÁHALOVÁ, Lucia MOCKOVÁ, Michaela HANÁKOVÁ.

Absolventi nášho výtvarného odboru sú každoročne úspešne prijatí na stredné a vysoké školy umeleckého zamerania. Uplatnenie v praxi našli ako propagační výtvarníci, grafici, módní návrhári, fotografi, umeleckí rezbári, architekti, dizajnéri... možno sa k nim v budúcnosti zaradia i tieto žiačky.

Srdečne blahoželáme!

ZUŠ Stará Turá

DOM KULTÚRY JAVORINA INFORMUJE

Program kina Javorina na február 2010

Streda 3. februára 19.00 h
TWILIGHT SÁGA - NOV

USA. V druhom pokračovaní mega úspešnej Twilight ságy naktútenej podľa bestsellerov Stephanie Meyerovej oslavuje Bella svoje osemnásťte narodeniny so svojim milovaným Edwardom... České tituly.
Vstupné: 2,20 eura 130 min. MP od 12 rokov

Streda 10. februára 19.00 h

VIANOČNÁ KOLEDA

USA. Keď vás duchovia vianoc minulých, prítomných a tých, ktoré ešte len prídu vezmú na cestu, treba si priznať, že je načase otvoriť si srdce a napraviť chyby minulosti, kým nie je neskoro. Hrajú: Jim Carrey, Gary Oldman, Colin Firth. Slovenský dabing.
Vstupné: 2,20 eur 97 min. Mládeži prístupný

Nedeľa 14. februára 17.00 h

OBLAČNO MIESTAMI FAŠÍRKY

USA animovaný rodinný film.
Vstupné: 2 eura 90 min. Mládeži prístupný

Streda 17. februára 19,00 h

SHERLOCK HOLMES

VB/Austrália, USA dobrodružný krimi film. Nové dynamické stvárnenie najznámejších postáv Arthura Conana Doylea. Hrajú: Robert Downey, Judl Law, Mark Strong. Slovenské tituly.
Vstupné: 2,20 eura 128 min. MP od 12 rokov

Streda 24. februára 19,00 h

SAW VI

USA/Kanada/VB/Austrália. Sieste pokračovanie kultovej hororovej série SAW. Mark Hoffman pokračuje v krvavom odkaze svojho mentora. Hrajú: Costas Mandylor, Tamra Howard, Tobin Bell... České tituly.
Vstupné: 2 eura 90 min. MP od 15 rokov

Vzácné jubileum

Dňa 6. februára dožíva sa 80. narodenín pán farár ev. a. v. cirkvi Mgr. Milan Kubík, ktorý celý život prežil v Starej Turej medzi nami. Pri tejto príležitosti spomína na všetky príjemné a milé chvíle i jeho bývalý spevokol, ktorého členovia sa vždy tešili na pravidelné štvrtkové nácvičky, kde sme sa s nadšením učili nové piesne, aby sme pod vedením nášho p. dirigenta mohli poslúžiť tam, kde bolo práve treba. Boli to rôzne príležitosti v kostole pri sviatkoch, sobášoch, na prehliadkach seniorálnych spevokolov, kde

ste si vždy na záver s iskrou v očiach zadirigovali všetky spevokoly (na tie chvíle sa nedá zabudnúť), ale i pri smutných príležitostiach v Dome smútku, veď sme boli cirkevný spevokol.

Nedá sa v krátkosti všetko pospomínať, čo dobré ste urobili i pre náš spevokol – chodili sme radi a s nadšením, lebo to všetko z vás vyžarovalo a prechádzalo na nás.

My všetci vám pri vašich vzácných narodeninách prajeme do ďalšieho života pevné zdravie, šťastie a stálu pohodu v kruhu svojich blízkych.

S vdakou váš bývalý spevokol

Mgr. Milan Kubík pôsobil v evanjelickom cirkevnom zbere a. v. v Starej Turej od r. 1957 do 4. júla 2004, teda neuveriteľných 47 rokov! Pri ukončení jeho pôsobenia v Starej Turej si mesto uctilo jeho činnosť udelením titulu „Čestný občan mesta Stará Turá“. Vedenie mesta Stará Turá želá pánovi Milanovi Kubíkovi ešte veľa šťastných rokov v dobrom zdraví v kruhu svojich najbližších, pokoj a pohodu, ktorú tak nezištne rozdával počas svojho pôsobenia v našom meste... **J.M.**

(Mgr. Milan Kubík sa zúčastní bohoslužieb v nedeľu 14. februára v ev. a. v. kostole)

NOVÉ KNIHY V mestskej knižnici

BELETRIA

Martinová, Lorna: Žena na pokraji nervového zrútenia

Fartelová, Marta: Kým uschnú tvoje slzy

Đurech, Niño: Mimoszemšťan a Malá čertica

Urbaníková, Eva: Všetko alebo nič. Príbeh pokračuje.

(Zas drzo a bez servítky o vzťahoch, ktoré nám valcujú zmysly)

Meyerová, Stephanie Morgan: Úsvit. Twilight sága.

Jamnická, Vilma: Muž môjho života Bazalová, Beata: Ako na hojdačke

Gerritsenová, Tess: Suterén záhad

NAUČNÁ LITERATÚRA

Mattison, Steve: Škola keramiky

Kol.: Nové originálne ručné práce

Fogle, Bruce: Psy

Harris, Moira C.: Jazdectvo

Tildsley, Kevin: Nočná obloha

Bergan, Ronald: Film

Kol.: Vína sveta

Haškovec, Vít: Galéria géniov alebo kto bol kto

DETSKÁ NAUČNÁ LITERATÚRA

Hart, Christopher: Naučte sa kresliť – zvířata

Kilian-Kornell, Gunhild: Domáci detský lekár

Wiť, Netty de: Morčata

DETSKÁ LITERATÚRA

Kol.: Izba snov

Colfer, Eoin: Artemis Fowl 6.

DETEKTÍVKY

Murín, Gustáv: Mafia na Slovensku

Hart, John: Intrigán

Connelly, Michael: Rozsudek ráže 9

Ludlum, Robert: Rhinemannova výmena

OZNAM

Výbor Spoločnosti M. R. Štefánika srdečne pozýva všetkých svojich členov a sympatizantov na slávnostnú členskú schôdzu pri príležitosti 20. výročia založenia Spoločnosti M. R. Štefánika, ktorá sa bude konať

**v Piešťanoch v kinosále Fontána
dňa 19. februára 2010 o 17.00 hod.**

Doprava zo Starej Turej je zabezpečená. Bližšie informácie získate u p. Navrátilovej, č. t. 0902 856 911 a u p. Pšenicevej na č. t. 776 37 13.

Z.Z.

**POZVÁNKA - Združenie rodičov pri SOŠ
v Starej Turej v spolupráci s vedením SOŠ
Vás srdečne pozývajú na tradičný**

SPOLOČENSKÝ VEČER

v termíne 27. februára 2010 (o 19.00 hod.)

Cena vstupenky je 15 eur na osobu

(prípitok, večera, raut, hudba DUO KAMASI).

Predpredaj vstupeniek na sekretariáte SOŠ,

tel.: 032 776 30 77, 0905 647 874.

výbor Združenia rodičov a vedenie SOŠ

Dom kultúry Javorina pripravuje

- 19. februára 2010 o 19.00 hodine: divadelnú komédiu: OCHOTNÍCI v podaní divadla Normálka z Trenčína. Vstupné: 5 a 4 eura
- 31. marca 2009 autobusový zájazd do nového SND v Bratislave: L.N. Tolstoj: Anna Kareninová. Hrajú: Zuzana Fialová, Slávka Halčáková a.h., Tomáš Mašťalír, Luboš Kostelný, Táňa Pauhofová, Martin Huba, Soňa Valentová, Gabriela Dzuríková, Zuzana Cigánová, Dušan Jamrich, Eva Krížiková a ďalší. Vstupné + doprava: 17 eur
- V piatok 12. marca 2010 koncert dychovej hudby BORŠIČANKA.
- V nedeľu 17. mája 2010 predstavenie Radošinského naivného divadla: Mám okno.

Záujemcovia o jednotlivé podujatia sa mô-u prihlási- na sekretariáte DK Javorina č.tel.: 032/7763366

www.dkjavorina.sk

e-mail: dkstaratura@zoznam.sk

Smútočná spomienka

*Janko, ty už nie si medzi nami.
Si tam, kde patria všetci anjeli.
Si tá najjasnejšie hviezda na nebi.
Čierna zem Ťa pohltí do seba,
my však nikdy nezabudneme na Teba.*
Dňa 18.2.2010 si pripomínáme 25. výročie od tragickej smrti nášho drahého syna a brata
Janka HUČKU

S láskou a úctou spomínajú a za tichú spomienku ďakujú – mama, sestry Elena s deťmi, Janka s rodinou

Smútočná spomienka

Dňa 7.2.2010 si pripomínáme 1. výročie, čo nás navždy opustil vo veku 69 rokov náš manžel, otec a starý otec
Pavel DUGA

S láskou spomínajú manželka so synom a vnukmi a dcéra s rodinou

Smútočná spomienka

Dňa 2.2.2010 by sa bol dožil 53 rokov a dňa 25. 1. 2010 už uplynulo 10 rokov, čo nás náhle navždy opustil druh, brat a ujo
Emil BERKO
Odišiel si navždy, niet Ťa medzi nami, ale v našich srdciach budeš navždy s nami. Cho ste ho poznali a mali radi, venujte mu milú a tichú spomienku.

Smútiaca rodina

Smútočná spomienka

Dňa 5.2.2010 uplynulo 10 rokov, čo nás navždy opustil náš otec a dedo
Ján VAGÁČ

S láskou spomína dcéra Lýdia s manželom a vnuci s rodinami

Smútočná spomienka

Dňa 6.2.2010 uplynulo 3 roky, čo nás navždy opustila naša mama a babka
Anna VAGAČOVÁ

S láskou spomína dcéra Lýdia s manželom, vnuci a vnučka s rodinami

Smútočná spomienka

Ťažko je vysloviť, čo v srdci cítime, po 25 rokoch, čo k Tvojmu hrobu chodíme. Spi sladko, snívaj svoj večný sen, v spomienkach sme pri Tebe každý deň.
Dňa 28.2.2010 uplynulo 25 rokov, čo nás navždy bez rozlúčky opustil náš syn, brat
Radko KOVÁČ

Cho ste ho poznali a mali radi, venujte mu prosím tichú spomienku.

S láskou spomínajú rodičia, sestry s rodinami

Smútočné podakovanie

Ďakujeme príbuzným, priateľom a známym, ktorí sa prišli rozlúčiť s
Alojzom KUBRICKÝM,
ktorý nás navždy opustil 2.12.2009 vo veku 83 rokov.
Ďakujeme za prejavy sústrasti a kvetinové dary.

Deťi s rodinami a smútiaca rodina

Smútočné podakovanie

Ďakujeme všetkým priateľom a známym, ktorí prišli odprevadiť na poslednej ceste nášho drahého
Františka SCHWEITZERA,
ktorý zomrel po dlhej a ťažkej chorobe dňa 21.12.2009.
Ďakujeme za prejavy sústrasti a kvetinové dary.

Smútiaca rodina

Neplač, že zapadlo Slnko, lebo slzy ti zabránia vidieť hviezdy.

(Einstein)

Matričné okienko**NOVÍ OBČIANKOVIA MESTA**

Marián Stančík, Dalibor Kýška, Patrícia Krajčovicová, Nina Pytlíková, Laura Gavalcová, Nela Vanessa Borošová, Nikola Caltíková

UZATVORILI MANŽELSTVO

Ing. Ján Sadloň zo Starej Turej a Mgr. Renáta Uhlíková z Lubine
ROZLÚČILI SME SA

Vlasta Větrovcová, Ján Trksiak, Irena Masárová, František Schweitzer, Branislav Rojko, Katarína Bunčiaková, Rudolf Požgay, Miroslav Hanuščalka, Mária Marázová, Ján Pagáč, Ferdinand Tavalí, Stanislav Púdelka, Samuel Zemanovič, Elena Roháčková, Martin Vallo, Anna Nemcová, Jozef Trtúšek

Naši jubilanti v mesiaci február 2010

70.r. - Zuzana LUKÁČOVÁ, Jaroslav MIŠKERNÍK, Rudolf TRINGELA, Alois JÄGER, Zuzana DURCOVÁ

75.r. - Helena SÝKOROVÁ, Ing. Ján VRÁBLIK, Ing. Viliam VÁCLAVEK

80.r. - Mária JEŽOVÁ, Anna KOSTELNÁ, Ján ŤAZKÝ, Marta ŠURINOVÁ

81.r. - Ludmila MATUŠÍKOVÁ

82.r. - Juliana MAGYAROVÁ, Emília KOTULOVÁ, Emília SRNÁNKOVÁ

84.r. - Štefan BIELČIK, Jozefína KERAKOVÁ

86.r. - Oľga HUDCOVICOVÁ

87.r. - Emília KLAČKOVÁ, Anna AMMEROVÁ, Štefan KLČ

90.r. - Františka CHLACHULOVA

Odišla vzácna osoba...

Dňa 24.12.2009 odišiel do večnosti vzácny človek, žena so srdcom na správnom mieste, Judita Koňanová, rodená Poláková, manželka stomatológa MUDr. Alojza Koňana, ktorý kvalitou svojej odbornej práce nemal počas pôsobenia na Starej Turej páru. Málokedy sa človek stretáva s takou milou, starostlivou a pritom skromnou osobou, ako bola Judka Koňanová, počas celého svojho života.

Narodila sa v roku 1942 vo Valašskej Belej, vychodila zdravotnú školu a v šesťdesiatych rokoch spolu s manželom a deťmi žila na Starej Turej. V roku 1968 odišli do Švajčiarska, kde pôsobili v kantóne Wallis. Vždy s radosťou spomínala na pekné časy, ktoré prežila na Starej Turej, na krásny kraj, na milých ľudí, na priateľov i známych. Na svoje korene nezabudla ani v cudzine, vždy bola pripravená pomáhať a ostala dobroprajnou a láskavou ako vždy predtým.

Ťažká choroba však náhle pretrhla jej životnú púť a táto skutočnosť nás všetkých nesmierne rozžalila a nevieme sa z toho stále spamätať. Judka, na Teba sa nedá zabudnúť.

Vyslovujeme týmto úprimnú sústrasť manželovi, milému priateľovi Lojzimu, deťom Ivetke a Vladkovi a ich životným partnerom Aristovi a Karine i vnúčikom Mercedese, Líze a Stefanovi. Želáme všetkým veľa síl, aby prekonalí túto ťažkú stratu. Milá a drahá Judka, spi pokojne. Česť Tvojej nehyjúcej pamiatke!

Rodina Klimová

Smútočné spomienka

Dňa 9.2.2010 uplynulo 3 roky, čo tíško odišla moja manželka, naša mamička a babička

Filka MELIŠOVÁ

Odišla tíško, nie je medzi nami, ale v našich srdciach stále žije s nami.

Manžel Rudko, deti Slavka a Janko s rodinami

Smútočné podakovanie

Ďakujeme rodine, priateľom a známym, ktorí sa prišli rozlúčiť na poslednej ceste s mojím manželom, otcom a dedkom

Stanislavom PÚDELKOM,

ktorý nás opustil 26.12.2009 vo veku 74 rokov.

Smútiaca rodina

Smútočná spomienka

V mesiaci január 2010 uplynulo 24 rokov čo nás nečakane a bez slova rozlúčenia náhle opustil vo veku 31 rokov milovaný syn, brat, otec a manžel

Miroslav DVONČ.

Tí, čo ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Spomínajú matka a brat s rodinou

Privilégiá, omyly a prvenstvá Starej Turej

Stará Turá, v 15. storočí osada, od 18. storočia oppidum (zemepanské mestečko), od roku 1964 mesto, zrodila viacero významných osobností a dosiahla aj niekoľko významných prvenstiev.

Nazrime do 17. storočia, v ktorom druhú polovicu v rakúskej monarchii vyplnila vláda českého a uhorského kráľa, rímsko-nemeckého cisára Leopolda I. (1657-1705), ktorý medzi iným viedol úspešné vojny proti Turkom. Z pohľadu Starej Turej vydal najviac listín na ochranu Staroturánov. V roku 1659 potvrdil privilégia z roku 1467, ale možno ešte dôležitejšie bolo jarmočné privilégium z roku 1669, ktoré oprávňovalo konať šesť výročných jarmokov v obci a týždenné trhy vo štvrtok. Táto výsada prispela k tomu, že sa niektorí obyvatelia od 18. storočia považovali za mešťanov, dali si zhotoviť i pečat s pomenovaním „oppidi O-Turá“.

Celkovo v 18. storočí obyvatelia Starej Turej ešte neboli bohatí. Aj másiar Ján Vagač, zakladateľ bryndziarstva na Slovensku, išiel si vlastne na stredné Slovensko hľadať požíveň a od roku 1787 začal sa venovať výrobe a obchodu s bryndzou. Zámožná bola až piata generácia tohto rodu, ktorá si v roku 1908 v Detve vybudovala rodinný dom, kde mali aj bryndziareň.

Z 18. storočia je známe meno Ján Červeňanský (1737-1790), katolícky kňaz pochádzajúci z Podolia. Ako kaplán pôsobil v Krajnom, odkiaľ ho pre Starú Turú získal gróf Juraj Erdödy v roku 1776. Od roku 1786 pôsobil vo funkcii myjavského dekana. V Starej Turej založil farskú knižnicu a nový cintorín. Jeho osobnosť doteraz nebola docenená. Pokojne ho môžeme považovať za zakladateľa ekumény v Starej Turej. Pestoval priateľské vzťahy s evanjelikmi, poradil im, aby kopali väčšie základy pre kostol a výhodne im vymenil parcelu pre výstavbu kostola. Aj ostatní obyvatelia si vzájomne pomáhali, napr. bryndziar Ján Molec doviezol evanjelikom z Viedne plech na vežu v roku 1798 a Michal Vagač im poskytol pôžičku 200 zlatých na výstavbu kostola. V 18. storočí ešte zostaneme. V čase pôsobenia dekana - farára Jána Červeňanského v Starej Turej bol založený druhý cintorín (na Dráhach -Nad humnami) v roku 1787, pričom pôvodný cintorín zo 16. storočia na Chríbe nebol zrušený, bol spoločný pre obe konfesie. V kanonickej vizitácii kostola a farnosti z roku 1788 sa nachádza o tom záznam: „Stará Turá má jeden cintorín mimo obce okolo štvorhrannej veže, ohradený kamenným múrom, spoločný pre evanjelikov i katolíkov. Nový cintorín bol zriadený na Dráhach – bližšie ku kostolu 15. októbra 1787“. Na tomto cintoríne je pochovaný i Ján Červeňanský, ktorého hrob (i náhrobok) je najstarším zachovaným hrobom v Starej Turej.

V budovaní ekumenických vzťahov v Starej Turej v 19. storočí po-

kračoval katolícky učiteľ - organista a publicista František Otto Matzenauer (1845-1901), ktorý založil prvý slovenský pedagogický časopis „Konfesionálna škola“ (1870-1874) v spolupráci s Andrejom Pullmannom (1843-1930), katolíckym kaplánom v Starej Turej v rokoch 1867-1887. Tento kňaz bol 20 rokov kaplánom, pre svoje proslovenské zmýšľanie nedostal samostatnú faru, a predsa urobil ničo záslužné: v spolupráci s evanjelikmi založil prvú družstevnú sporiteľňu v Starej Turej v roku 1871 pod názvom „Pomocná pokladnica“. Táto ľudová sporiteľňa mala najdlhšie trvanie na Slovensku - 77 rokov a jej priamou pokračovateľkou je Slovenská sporiteľňa, ktorá je v súčasnosti najväčšou bankou na Slovensku.

Z omylov spomeniem aspoň dva. V druhej polovici 19. storočia pôsobil v Starej Turej katolícky kňaz Ľudovít Kendalvay-Leindorfer. Za jeho účinkovania bola postavená Kaplnka Sv. križa a Kalvária na katolíckom cintoríne. Tento kňaz bol obvinený z obchodovania s kostolnými predmetmi, preto musel zo Starej Turej odísť. Vo farskom archíve sa však nachádza záznam, ktorý mení pohľad na tohto kňaza. Zo záznamu sa dozvedáme, že bol konvertita z judaizmu, ale nový vlastník niektorých častí bývalého Čachtického hradného panstva po roku 1848 August Breuer nechcel ho mať vo svojej farnosti. V skutočnosti Ľudovít Kendalvay má zásluhu na výstavbe kaplnky a Krížovej cesty v Starej Turej. Aj život Rudolfa Langa bol podávaný skreslene. V čase zostrenej maďarizácie na prelome 19. a 20. storočia pôsobil ako katolícky kňaz v Starej Turej takmer 40 rokov: od roku 1878 ako kaplán, od roku 1884 ako správca farnosti a od roku 1887 bol dekanom myjavského dekanátu. V jeho postavení bolo treba vychádzať aj s vrchnosťou, aj s ľuďmi, preto taktizoval. Na jeho úhľadnom písme v archívnych záznamoch od roku 1914 sa dá pozorovať, že má radosť z možného obratu histórie v prospech Slovákov. Rudolf Lang (1853-1917) pochádzal z rodiny, z ktorej vyšli traja kňazi. Jeho brat Pavel bol vojenský kňaz a po skončení svetovej vojny do roku 1930 pôsobil vo Vaďovciach. Pochovaný je na katolíckom cintorí-

ne v Starej Turej. Tretí brat Anton, obvinený z panslavizmu, bol preložený z väčšej farnosti do Hrachovišťa (1914-1924). Ďalšie jeho osudy sú nám neznáme. V Starej Turej je pochovaná aj ich matka.

Ľudská spoločnosť stále prekonáva takmer tie isté chyby, omyly, nepravdy, takže k zlepšeniu života ľudí v každom čase môže prispieť každá generácia svojím dielom – správnym vysvetľovaním historických udalostí a činov. V súčasnosti mladý katolícky kňaz Milan Červeňanský, ktorý pôsobí v neďalekej obci Hrádok, nadväzuje na svojho predchodcu z 18. storočia, objavuje spoluprácu s cirkevnými organizáciami (Katolícka jednota) i mládežou (eRko), pričom udržiava kontakty so svojím rodiskom prostredníctvom zábavných i vážnych podujatí (športové zápasia, púte a iné).

Mgr. Vilma Truhliková

VYLIEČENÁ Z ALERGIE

Uplynulo už neuveriteľných 12 rokov odvtedy, čo som písal o alergiách. Dozvedeli sme sa, že alergia nie je vrodená, ale prejavovaná reakcia organizmu, ktorá má svoju príčinu a je liečiteľná. Chorý bol pred prejavmi alergie zdravý. Príčiny vzniku sú často považované za neznáme. Kožné choroby, senná nádcha a astma sa v posledných desaťročiach rozšírili, preto im venujem pozornosť.

Teraz uvádzam svedectvo pani Christy Ruppovej, ktorú 30 rokov trápila senná nádcha a zbavila sa jej prechodom na plnohodnotnú stravu. Choroba sa prejavila, keď som mala 17 rokov. Pracovala som ako referentka zahraničného obchodu vo veľkom textilnom podniku. Veľmi dobre sa pamätám, že som takmer každý deň v období jar – leto mala v rukách vreckovku, lebo mi z nosa tiekla voda. V noci som celé hodiny sedávala v posteli, lebo som mala upchatý nos a dýchala som len ústami. Zle som spávala a ráno som vstávala už vyčerpaná.

Predpísané lieky proti sennej nádche mi nepomáhali a spôsobovali dokonca únavu. V roku 1975 mi domáci lekár dával kortizónové injekcie, ktoré mi prinášali len krátkodobé uľahčenie. Konečne som mohla nosom dýchať. Injekcie však po čase prestali účinkovať. Pomáhala som si nosným sprejom. Bolo to len krátkodobé riešenie. Začiatkom r. 1979 som si dala prvýkrát spraviť test na alergény. Test zistil, že napr. jeľša, lieska, pšenica, raž, domáci prach a pod. boli spúšťačmi alergie. Alergiológ mi odporučil domácu sanáciu bytu. Zdanlivo nastalo zlepšenie, ale po roku sa nádcha objavila znovu a nasledoval ďalší test. Išla som na kontrolu nervovej vnímavosti.

Časovo som bola veľmi vyťažená, lebo som sa venovala aj deťom. Každý týždeň som chodila na injekcie, ale alergia neustupovala. Dýchala som ústami, čo ma vyčerpávalo. Už som nemala dôveru k lekárom, lebo mi žiaden nepomohol. Nemohli nájsť príčinu, i keď spočiatku nastalo mierne zlepšenie.

V roku 2003 som bola na dovolenke vo Švajčiarsku. V hoteli sme mali ako hlavné jedlo mäso. Práve vtedy som spozorovala zhoršenie zdravotného stavu. Navštívila som

ľudového lekára. Odporučil mi nechať si spraviť krvný test, aby sa zistilo, ktoré potraviny by som mala vylúčiť. Od priateľky som sa dozvedela adresu zdravotného poradcu, ktorý býval práve v našej dedine. Zobrala som si aj krvný test, aby mi poradil, aké potraviny sú pre mňa nevhodné. Poradca mi odporučil, aby som zabudla na test a navrhol mi preorientovať sa na vitálnu plnohodnotnú stravu. Nikdy som o tom dovtedy nepočula. Vopred si však mám preštudovať knihu Naša strava – náš osud od MUDr. Maxa Brukera. Priznám sa, že som mala bezsenné noci, videla som pred sebou veľkú horu a súčasne nevedela, ako mám zmeniť svoje stravovanie. Čo som čítala, bolo pre mňa veľkou šancou správne sa rozhodnúť. Znova dýchať ľahko bez liekov a nosného spreja, to bol môj cieľ. Hneď som si kúpila mlynček na mletie obilnín, lis na ovosné vločky a vhodné kuchárske knihy.

V októbri 2003 som sa preorientovala na vitálne látky bohatú plnohodnotnú stravu bez živočišnej bielkoviny. Mala som temer pochybnosti, či mi skutočne pomôže zmena stravy. Nasledujúcu jar sa mi zdravotný stav značne zlepšil. Dnes, po 6. rokoch sa cítim celkom zdravá, neprejavuje sa už žiadna reakcia na lietajúci peľ, ani na domáci prach. Tiež prechladnutia, zápal hrdla a uší, nádcha, kašeľ, na ktoré som ako dieťa a pred zmenou stravy trpievala sa už takmer neobjavujú. Dnes už viem, že konzumácia živočišnej bielkoviny, civilizovanej stravy a ich látková premena bránili predtým úspešnej liečbe.

V poslednom čase môj manžel naliehal na mňa, aby som sa v auguste 2007 prihlásila na základný kurz zdravotného poradenstva. Som mu vďačná, že aj on spolupracoval pri zmene stravovania. Bola som nadšená, že som sa infikovala vírusom MUDr. Brukera. Pokračovala som v apríli 2008 v ústavbe a vo februári 2009 som s úspechom skončila záverečný seminár ako kvalifikovaná poradkyňa Spoločnosti pre zdravotné poradenstvo v Lahnsteine.

Pozdravuje Vás z alergií zbavená Christa Rupp z Bönnigheimu.

Pripravil Ján Lysý
Zdravotný poradca 9/2009

Umelecká prekladateľka PhDr. Olga Kralovičová

Podľa encyklopedického slovníka prekladateľská tvorba je literárna činnosť, ktorá realizuje dielo v inom jazyku. Ak realizuje umelecké slovesné dielo, ide o umelecký preklad, ktorého cieľom je zachovať estetické hodnoty originálu. Prekladateľskou tvorbou sa prínášajú tiež podnety z iných kultúr.

Skôr, než sa podrobnejšie rozpíšeme o diele pani Olgy Kralovičovej, skúsme ju predstaviť niekoľkými základnými životopisnými údajmi. Narodila sa v Bratislave dňa 22.

augusta 1957. Vyštudovala tľmočnictvo a prekladateľstvo na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v kombinácii anglický – ruský jazyk. Po štúdiách pracovala na zahraničnom odbore Zväzu slovenských spisovateľov, neskôr vo vydavateľstve Mladé letá. V r. 1988 sa vydala a presťahovala do Starej Turej, kde žije dodnes. V súčasnosti prekladá prevažne z anglického jazyka, prekladala i z arménskeho jazyka, z ruštiny, občasne sa venuje odborným prekladom. Je autorkou prekladov viac ako stovky kníh z oblasti beletrie. V poslednom čase sa venuje hlavne žánru detskej literatúry. Ako odborná prekladateľka popri tom vypracováva odborné preklady zmlúv, dokumentov a listín pre potreby súdu. V manželstve s Jozefom Kralovičom má 19-ročnú dcéru Barbaru a 17-ročného syna Jozefa.

Pani Olga Kralovičová má slobodné povolanie. Vo svojej skromnosti, čínorodosti a húževnatosti dosiahla za niekoľko desaťročí pozoruhodné výsledky. Veľa nám toho neprezradila o oceneniach, ktoré získala za svoju prekladateľskú činnosť, vieme však, že napr. jej bola udelená knižná prémia Literárneho fondu za r. 1998. Ocenenie jej udelila porota Ceny Jána Hollého a výbor sekcie pre umelecký preklad za preklad diela Betty McDonaldovej *Nápady tetky Vševedky* (vydavateľstvo Mladé letá).

Svoju prekladateľskú dráhu začala pani Kralovičová ešte vo svojej diplomovej práci, v ktorej spracovala *Nosovovo Nevedka*. Čitatelia možno ako vrchol jej prekladateľskej činnosti vidia hlavne a predovšetkým Harryho Pottera J.K. Rowlingovej, i keď naša prekladateľka odvtedy preložila ďalšie skvelé diela krásnej literatúry. Zvlášť, že z hľadiska prekladateľky toto dielo bolo zaujímavé iba tým, že v jednotlivých častiach bolo treba riešiť názvy rôznych vymyslených reálií. Určite ho nemôže nazvať ako zážitok. Možno iba ak z hľadiska tlaku, v akom vznikol jeho preklad a najmä jeho posledné dva diely.

K prekladaniu tohto sedemdielneho hitu o Harry Potterovi sa dostala, až keď vyšli prvé dva diely v preklade Jany Petrikovičovej. Ak ide o dobré knihy, vydavateľstvá totiž medzi sebou súperia. Keď prišiel na Slovensko Harry Potter, autor-

ské práva získalo vydavateľstvo Ikar. Ak by vyhralo vydavateľstvo Mladé letá, tak by ho pani Kralovičová prekladala od začiatku. Spomína si, že prevziať preklad

po druhom prekladateľovi nie je ideálne, pretože každý človek dané veci rieši inak, nehovoriac, že lepšie. Musela sa prispôbovať. Našťastie to bolo iba po dvoch dieloch a Jana Petrikovičová jej odovzdala dobre vypracované podklady. Tu treba ešte pripojiť, že tak, ako autorka J. K. Rowlingová píše príjemne a zrozumiteľne, tak sa i z hľadiska štýlu skutočne dobre predkladá. Okolo Harryho Pottera rozpútalo sa šialenstvo po celom svete, bol to však výsledok marketingu. A čo sa týka kvality diela, naša prekladateľka sa domnieva, že jestvujú aj iné, prinajmenšom rovnako dobré knižky, len sa okolo nich nerobí taký rozruch!

Na margo problematiky prekladu kníh pre deti pripomína, že aj keď texty v detských knihách nie sú zložité, prekladať detskú literatúru nie je vôbec jednoduché. Treba brať ohľad na adresáta, na detského čitateľa alebo tínedžera, pre ktorého je kniha určená. Treba sa tiež vžiť do jeho myslenia, v prípade tínedžerov poznať aktuálne slangové výrazy a používať taký jazyk, aký používa dnešná mládež. Inak by bol preklad umelý. Preto dávala posúdiť niektoré preklady svojim deťom.

Prekladateľka Olga Kralovičová má za sebou desiatky a desiatky vyhľadávaných diel. Knihy, ako J. Fieldingovej, R. Pilcherovej či K. E. Woodiwisovej pozná takmer celý svet. S potešením prekladala knihy Betty McDonaldovej *Ja to zvládnem*, *My správne ženy* a *Usmievaj sa zakázané*. Zaujímavým, i keď veľmi náročným, bol preklad knihy *Mandolína kapitána Corelliho*. Z novších možno spomenúť *Olivera Twista* od Charlesa Dickenssa, či *Endymiona Springa*, ktorý je veľmi úspešným debutom Matthewa Skeltona.

Nie je poslaním tohto článku podať podrobnejší prehľad o prekladateľskom diele Olgy Kralovičovej. Autor týchto riadkov kládol si iba za milú povinnosť jednak predstaviť ju čitateľom nášho časopisu a našim občanom o to viac, že slovenská čitateľská verejnosť miluje jej preklady a Olga Kralovičová ich robí s láskou, a jednak i preto, že v tomto smere v našom meste jestvovalo doteraz informačné vákuum na škodu nás všetkých! Darmo sa nehovorí, že doma nikto nie je prorokom.

PS: Bibliografia prekladateľky PhDr. Olgy Kralovičovej k októbru 2009 obsahuje:

Knižné preklady: z ruského jazyka 3 tituly, z arménskeho jazyka 5 titulov a z anglického jazyka 106 titulov kníh.

Časopisecké preklady: 18.
Gustáv Rumánek

Neonacizmus – móda alebo chyba výchovy?

Mnohokrát, keď vidím v televíznych novinách, ako sa neonacisti zhromaždili na tom či tom námestí, ako skandovali neonacistické heslá, ako vyjadrili vôľu obnoviť „Ríšu“, zamýšľam sa, kde sa stala chyba... či sa to vôbec chybou dá nazvať, či nejde skôr o módu niečím vyniknúť z davu... Každopádne však, vždy ma premkne akási nechuf k týmto ľuďom, ktorí bezmyšlienkovite propagujú niečo, čo zanechalo toľké milióny obetí, premkne ma strach z toho, že sa masa týchto ľudí bude čoraz viac zväčšovať!

V dnešnej dobe sa propaguje myšlienka „ochrany detskej duše“ za každú cenu. Myšlienka je to iste vznešená a v úplnej väčšine prípadov s ňou bezvýhradne súhlasím. Prekáža mi snád len v prípade, že pod rúškou „ochrany detskej duše“ omylom či snád zámerne zamlčujeme deťom vážne fakty z histórie ľudstva. Tak krčovitô ich chránime pred „zlým“, že si ani neuvedomujeme, že to „zlé“ nemusí byť za každú cenu pre ich vývoj až tak zlé. Ale prečo to všetko vlastne píšeme...

Narodila som sa 39 rokov po skončení druhej svetovej vojny. Mala som iba desať rokov, keď mi rodičia po prvý krát ukázali koncentračný tábor v nemeckom Dachau... Na ten zážitok nikdy nezabudnem, ponurú atmosféru umocňovali ťažké mraky na oblohe, svojim detským rozumom som sa snažila absorbovať všetko to, čo som tam videla – fotky väzňov, zavraždených, plynové „sprchy“... koncentračný tábor v Dachau bol však len „čajovým odvarom“ toho, čo som neskôr videla v rakúskom Mauthausene a v poľskom Osvienčime, kam ma taktiež vzali moji rodičia. V Dachau bol koncentračný tábor zobrazený s istou „nemeckou decentnosťou“, ak sa samozrejme v súvislosti s niečím takým dá slovo decentnosť vôbec použiť. Osvienčim, to už bol iný obraz... tisíce kufrov, kilá vlasov, hrebeňov, zlatých zubov Židov, Rómov a iných „nepriateľov“ fašizmu, ktorí tu boli vyvražďovaní rukami zaručene „najkvalitnejšej ľudskej rasy“. Všetky tieto „predmety“ slúžili ako trofeje, prípadne ich nápadití fašisti využili i pre „praktickú“ výrobu... z kostí mŕtvych vyrábali napríklad mydlá...

Priznám sa, do plynovej „sprchy“ som už odmietla ísť... všetko to, čo som videla predtým, mi dokonale vykreslilo obraz hrôzy, ktorá tu musela vládnuť v období druhej svetovej vojny. Dodnes mám všetky tie obrazy pred očami. Ale i keď to musí znieť nanajvýš paradoxne, úprimne za ne svojim rodičom ďakujem...

Po tomto zážitku mi už nikto nemusel zložiť na hodinách dejepisu vysvetľovať, čo sa dialo počas druhej svetovej vojny... môj zážitok bol najväčšou školou! A uistujem vás, psychické následky to na mne nezanechalo, snád len, že si viac uvedomujem riziko zloby, nenávisti medzi ľuďmi, či boja o moc a nadvládu...

Uvažujem nad tým, či by v prípade, ak by iní rodičia či pedagógovia sprostredkovali svojim deťom podobný silný zážitok, ako to urobili moji rodičia, bolo toľko „skalopevne presvedčených neonacistov“, ako ich je teraz... mladých ľudí bez zážitkov a vedomostí, ktorí slepo hlásajú myšlienku genocidy bez toho, aby si uvedomili tragédiu tejto idey...

Moje deti raz určite o možnosť vidieť následky nacistického vyčistenia ukraťané nebudú... najlepšie tak zistia, aký tragický následok môže mať extrémizmus v akejkolvek podobe! A úctu budem chovať k ostatným, ktorí rovnako svojim deťom sprostredkujú možnosť vytvoriť si vlastný názor... názor na zlo, vraždenie a neľudskosť!

Ing. Iva Zapletalová
Nové Mesto nad Váhom

Súkromná hotelová akadémia Stará Turá

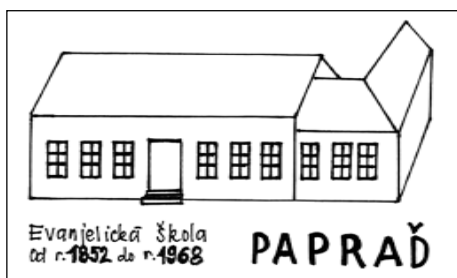
organizuje kurzy

Carving fruit – Vykrájanie ovocia

- pre začiatočníkov dňa 9. 2. 2010 v cene 55 eur
- pre pokročilých dňa 10. 2. 2010 v cene 55 eur

Záujemcovia sa môžu prihlásiť na
č. tel.: 032/7763662, 0915056905 do 8.2.2010

EVANJELICKÁ ŠKOLA PAPRAĎ

Prvá škola v Starej Turej bola pravdepodobne na začiatku 17. storočia pri fare pod návrším Chrib, kde bol postavený prvý kostolík. Po postavení katolíckeho kostola v r. 1748 a evanjelického kostola v r. 1784 si obe cirkvi pri svojich farách zriadili i školy.

Keďže však Stará Turá mala rozsiahle kopanice a pre deti bolo veľmi obťažné dochádzať do týchto škôl, obe cirkvi sa rozhodli, že z cirkevných peňazí postavia školy i na kopaniciach. V tom čase žilo najviac evanjelických detí na Papradi, Černochovom vrchu a v dolinách Durcech, Drgonovej, Bielčikovej. Preto sa evanjelická cirkev rozhodla postaviť školu práve na Papradi. Stalo sa tak v r. 1852. Ján Drobný, býv. evanjelický farár v Starej Turej, ktorý pod pseudonymom Janko Dobreznámy uverejňoval v Považských hlasoch Kroniku Starej Turej, v čísle 16/1927 napísal toto: „Na poli osvety vyzískala si vavrín slávy Stará Turá tým činom, že ona prvá na celom Slovensku postavila riadnu školu a povolala riadneho diplomovaného učiteľa do školy na kopaniciach.“ Aj Ján Leška (1831-1909), evanj. kňaz, národovec, básnik a publicista, ktorý veľmi obdivoval staroturiansku cirkev pre jej pevnosť, vieru, zápal a nadšenie, sa asi v r. 1867 vyjadril o nej, že si stavbami škôl na Papradi a Na Dúbrave postavila živý pomník na zemi.

Školu postavili z nepálenej tehly, jej múry boli široké až 80 cm. Škola pozostávala z jednej triedy 7m x 6m, jednej izby, kuchyne, komory, šopy a maštalky. V kuchyni bol pôvodne komín s otvorenou peckou. Prvým učiteľom sa stal roľník Klimáček (pravdepodobne z papradskej časti U Klimáčkov, kde už vtedy žil rozvetvený rod Klimáčkovcov). Po ňom už nastúpil na školu riadny učiteľ Daniel Neumann. Učil tam 10 rokov až do r. 1863. Za jeho pôsobenia bola škola 6.9.1860 vysvätená Jozefom Miloslavom Hurbanom, nitrianskym konseniorom a farárom v Hlbokom. Učiteľ Daniel Neumann (8.5.1831 v Novom Meste n.V. – 13.12.1909 v Kráľovej) spomínal, že za jeho pôsobenia ešte neboli oceľové perá, a tak musel žiakom vyrábať brkové perá. Neboli ani linajkové písanky, v školách i úradoch sa používal len staroturiansky papier, vyrábaný v papierni v Topoleckej, a menšie deti písali griffom na tabuľky. Podrobnejšie o uč. Neumannovi viď Evanjelický posol spod Tatier č.2/2010. Neskôr prišiel na učiteľské miesto Pavel Hudec, po ňom Karol (Ján?) Orgon, Karol Martešík z Myjavy a Pavel Jurenka. Medzitím pôsobili i výpomocní učители Michal Košťál a Pavel Borsuk. V r. 1883 nastúpil do školy diplomovaný učiteľ Michal Zatkan zo Štrby. Učil tu do r. 1887. Za jeho účinkovania 1. a 3. triedu viedol roľník Ján Roháček. V r. 1887 nastúpil do papradskej školy

ďalší diplomovaný učiteľ Pavel Bartoš z Oroslánu, kde bol vyhlásený za pansláva a musel uč. stanicu opustiť a ujala sa ho staroturianska cirkev na čele s farárom Ludevítom Čulikom. Za jeho pôsobenia pristavili k pôvodnej budove školy dve nové triedy 9m x 8m a stará škola bola prestavaná na byt pre správcu školy a ďalšieho učiteľa. Bolo to z dôvodu rýchlo rastúceho počtu školopovinných detí (na začiatku 90-tych rokov 19. storočia bolo v škole na Papradi už skoro 200), ale i z dôvodu platnosti zákona o organizácii národného školstva z r. 1868, ktorý vo svojom jednom para-

grafe „nakladá všetkým školským vrchnostiam, aby sa všetkými prostriedkami pričínili uviesť nevyhovujúce školské budovy do takého stavu, aby vyhovovali požiadavkám zákona“. Nové triedy boli postavené z pálených tehál, strecha bola pokrytá pálenou škridlou zo staroturianskej tehelne. Učiteľ Bartoš s najväčšou pravdepodobnosťou učil i moju babičku Alžbetu Nemcovú, rod. Klimáčkovú od Klimáčkov, ktorá (asi) navštevovala školu v r. 1891 až 1895. Podľa jej rozprávania chodila do školy iba štyri zimy. Lutujem, že som ju kedysi nepočúvala a nedozvedela som sa viac. Vyba-vuje sa mi v pamäti už iba to, že babička nespomínala rada, ako sa musela učiť i maďarčinu.

Učiteľ Pavel Bartoš pôsobil na škole 38 rokov, v školských službách celkovo 47 rokov. Bohužiaľ tento pracovitý a energický učiteľ nepísal kroniku, takže sa nedajú uviesť mená všetkých učiteľov, ktorí s ním učili. Zatiaľ sú známi títo učители: Ján Filipek, Oľga Neumannová, Mária Bednárová, Kristína Jamáriková, Darina Škrinárová, pred r. 1818 Emília Paulovičová (neskôr vydatá Dérerová). V r. 1896 až 1900 na škole učil Július Helvig, ktorý sa zaoberal národnobuditeľskou činnosťou a za rozširovanie niektorých kníh (Pietrových zábavno- poučných slovenských kníh) musel zo školy odísť. Ďalšie známe meno učiteľa, ktorý učil na Papradi v r. 1903 až 1906, je Viliam Šimko. Viliam Šimko nastúpil na Papradi po skončení uč. ústavu v Modre, keď vyhral súbeh na toto miesto. Vo svojich spomienkach napísal, že školské vyučovanie sa začalo úradne 1. októbra, ale zápis trval

skoro týždeň, a aj tak veľa hlavne starších detí chýbalo. Správca Bartoš učil staršie deti a on 1. a 2. ročník. Údajne mali obaja po 130 žiakov v triede. Uvádza ďalej, že deti boli dobre oblečené, ale chodili bosé až do neskorej jesene. V. Šimko rád hral divadlo, hral aj v hre Márotnatný syn od Jozefa Hollého v Starej Turej pred samotným autorom. V šk. r. 1904/05 sa podujal navštíviť divad. hru na Papradi. Pre verejnosť ju nakoniec hrať nemohli pre jeho „panslavizmus“, ale pri návstu si našiel manželku Annu Bunovú. V tomto období navštevoval papradsku školu i jej asi najznámejší žiak ThDr. Rudolf Košťál – teológ, filozof, spisovateľ a prekladateľ z Koštialoch Doliny, ktorý 22 rokov pôsobil ako evanjelický biskup západného dištriktu a prechodne i ako gen. biskup evanj. cirkvi (podrobnejšie viď kniha PhDr. Jarmily Slezáčkovej: Život viery, lásky a služby, 2009).

Po Bartošovi nastúpil na správcovské miesto v r. 1926 jeho zať Kolo-man Jurány, ktorý tu učil spolu so svojou manželkou Elenou až do r. 1938, keď sa presťahovali do jeho rodiska.

V r. 1926 bola zriadená dočasná škola v Durcech doline a počet žiakov na Papradi sa znížil zo 150 na 80. V r. 1928 sa počet detí v škole na Papradi opäť zvýšil na 150, lebo začínala kríza a rodiny si brali do opatery deti z detského domova z Rimavskej Soboty, ktoré tiež museli chodiť do školy. Až pri zbieraní údajov do tohto článku som sa dozvedela, koho mala moja mama na mysli, keď použila výraz „Rimanča“ alebo „Riman“. Na tieto deti platil štát opatrovateľom určité poplatky cestou „rímskeho otca“. Na Papradi to bol pán Krúpa. On deti privádzal do rodín, rozdával šatstvo, objednával učebnice a školské potreby pre tieto deti.

Na tejto škole sa so zbožnou úctou oslavovali dni ako 28.október-vznik ČSR (Česko oslavuje dodnes, ale prečo nie Slovensko?), ďalej 4.máj- výročie smrti nášho veľikána M. R.Štefánika. K ucteniu jeho pamiatky poriadali zájazdy k jeho mohyle na Bradle. Na konci školského roku sa poriadali výstavy žiackych prác, rôzne pešie výlety na Javorinu a dokonca i do sklární v Květnej. Najväčší zážitok ale mali žiaci, keď sa viezli vlakom na Čachtický hrad.

V r. 1932 sa počet žiakov zvýšil až na 212 a podľa kroniky papradskej školy cirkev nemala dosť finančných prostriedkov na prístavbu ďalších 2 tried, preto muselo byť zriadené dvojsmenné vyučovanie. Keďže cirkev nemala ani dosť peňazí na platy ďalším učiteľom, ministerstvo školstva povolilo zriadiť expozitúru Štátnej školy v Durcech doline so sídlom na Papradi. V dvoch triedach sa vyučovali striedavo dve triedy cirkevné a dve triedy štátne, ktoré spravovala škola v Durcech doline. Podľa kroniky školy v Durcech doline sa počet žiakov zvýšil tam, a preto požiadali o zriadenie expozitúry na Papradi. Preto si tam jednu triedu prenajali a vyučovalo sa tak, ako je napísané v predchádzajúcom odseku. Táto expozitúra bola zrušená až v r. 1942. Ako správca tam v roku 1932 nastúpil Jozef Paleš, druhý učiteľ bola Libuša Vacková (neskôr vydatá Fialová), ktorá učila 8 rokov. V r. 1933/34 bol správcom expozitúry Ján Šimovič, 6 rokov bol správcom Peter Uhlík a posledné dva roky existencie Pavel Frolo, ktorý tam učil s Margitou Šustovou.

V r. 1938 po odchode manželov Jarányovcov nastúpili na ich miesta učiteľia Ján Poláček a jeho snúbenica Pavlína Viktorová. Ich sobáš sa urýchlil mobilizáciou, zobrali sa 24.9.1938, ich svedkami bol učiteľ Peter Uhlík a pani Bibzová, manželka evan. farára v Starej Turej. Po sobáši musel Ján Poláček narukovať a pani Poláčková učila až do Vianoc i za manžela.

V r. 1939 nastala výmena učebníc v duchu slovenského štátu a boli zakúpené nové lavice do školy. V šk. roku 1940/41 odišiel zo školy Peter Uhlík a nastúpil do meštianskej školy v Starej Turej. V r. 1941 pán Poláček už po 7-krát rukoval a vrátil sa z frontu veľmi zničený. V šk. r. 1941/42 bola expozitúra Štátnej ľudovej školy v Durcech doline zrušená, a tak na Papradi vznikla tretia trieda evanj. školy na Papradi. Štvrtá trieda bola zrušená.

Na Vianoce v r. 1942 spolok Živena v Starej Turej daroval chudobným žiakom školy punčochy, topánky a svetle.

V šk. r. 1943/44 nastúpila na papradsku školu Želmíra Vavrovičová zo Starej Turej. Bola to svedomitá učiteľka a odvážna vlastenka. Pracovala v odboji ako nositeľka správ, liekov, proviantu pre partizánov so sestrou B. Novákovou. Správy o rozmiestnení a výzbroji turkestanického vojska jej poskytoval uč. Poláček. Uč. Vavrovičová spolu s bratom Ambrózom Vavrovičom výrazne pomáhali pri prevádzaní českých vlastencov cez hranice.

V kronike papradskej školy zo šk. r. 1944/45 sú podrobne popísané vojnové udalosti, ktoré sa veľmi dotkli života Paprade, jej obyvateľov, ale hlavne školy a jej učiteľov a žiakov. V škole boli totiž ubytovaní turkestaní vojaci pod velením Nemcov, ktorých v kronike školy nazval kronikár a správca školy „vlasovcami“. Formácie generála Vlasova však na Slovensku nikdy nebojovali ani neboli. Títo turkestaní vojaci boli nasadení vo Varšave pri potlačení revolúcie. Na brezovské, myjavské i staroturianske kopanice prišli i so všetkým, čo vo Varšave ukoristili. Obyvatelia Paprade si počas ich pobytu dosť vytrpeli a neradi na to spomínajú. Neskôr tam krátko boli ubytovaní Nemci a nakoniec Rumuni, ktorí pomáhali oslobodzovať starú Turú s jej okolím a mnohí tu i padli, sú pochovaní na kat. cintoríne v Starej Turej. Možno by bolo vhodné uverejniť niekedy túto časť kroniky papradskej školy v našom časopise.

Po oslobodení zobrali učiteľia žiakov 18.5.1945 do vypálenej osady Náracie v Topoleckej, kde stáli holé múry s komínmi a v pahrebe ešte videli kosti umučených a zaživa spálených partizánov. Žiaci a učiteľia školy sa zúčastnili 25.5.1945 i na pochovávaní partizánov na vrchu Roh. Z bývalých žiakov evanjelickej školy na Papradi tam pochovali i Michala Vráblika a Michala Horáka.

Pohľad z dvora – tretia učebňa adaptovaná z uč. bytu

V povojnovom období sa okrem Poláčkov vystriedali viacerí učiteľia: Emília Lysá, Emília Srnánková, B. Durcová, M. Vallová, M. Schrenkelová. V šk. r. 1948/49 tu učila Eva Martáková, vdova po Jánovi Martákoví, bývalom staroturianskom učiteľovi na Dúbrave, ktorý bol umučený v koncentračnom tábore v Nemecku. Podľa kroniky bola veľmi prikladná, ale pre bytové ťažkosti musela odísť.

Riaditeľ školy Poláček i ostatní učiteľia boli veľmi aktívni. Nacvičovali divadelné hry, rôzne kultúrne pásma pre žiakov i obyvateľov Paprade, usporadúvali rôzne prednášky, viedli viaceré mimoškolské krúžky, nadväzovali družbu so školami, ale i s rôznymi podnikmi. Organizovali zbery, hlavne lesných plodov. Pre žiakov poriadali zaujímavé výlety, napr. v šk. r. 1953/54 do Bratislavy, kde videli múzeum, zaujímavý palác, hrad, viedli sa lodou i propeľerom do Petržalky. Svedčí o tom, že učiteľia papradskej školy vykonávali svoje povolanie s láskou a venovali mu veľa času i po vyučovaní.

Šk. r. 1962/63 – učiteľia manželia Poláčkovci

V lete 1956 sa riaditeľ Poláček odsťahoval do rodinného domu a starý školský byt sa rozhodol adaptovať na ďalšiu učebňu, aby sa konečne odstránilo dvojsmenné vyučovanie. Všetky deti zo vzdialených osád ako Podlipovec, Jazviny, U Mikulcov sa báli chodiť v zime potme tak ďaleko, a preto sa už poobede pýtali domov. Celé roky žiadal pán Poláček, aby sa postavila na Papradi nová škola, nakoniec sa však stavba odložila na neskoršie obdobie, po r. 1960. Pán Poláček sa aspoň snažil zlepšovať podmienky vyučovania v škole rôznymi opravami. Dal zaviesť do školy vodovod, elektrický prúd, dal opraviť strechu, dlážku, stropy, oplotiť školu.

V roku 1956/57 nastúpila do školy na Papradi na dlhšiu dobu učiteľka Mária Mikulcová, miestna rodáčka a bývalá žiačka školy. V 50-tych rokoch tam učili ešte títo učiteľia: M. Ondrová, V. Kubečková, B. Nemcová, M. Záhorák, D. Málková, E. Ružičková, Z. Krchnavá.

V r. 1962/63 bola povolená i piata trieda. V r. 1966 odišla do dôchodku obľúbená učiteľka Pavlína Poláčková. V 60-rokoch sa na učiteľských postoch vystriedali ďalší učiteľia: I. Zatkalík, Zdenka Vašinová, Alexander Valenta, M. Nebeská, Darina Bednárová, Emília Cibulková a Anna Naďová.

4.2.1968 bol posledný deň vyučovania v starej bývalej evanjelickej škole. Obyvatelia si ju neskôr prerobili na kultúrny dom, poriadajú sa tu kultúrne podujatia, svadby a rôzne oslavy. Určitú dobu bol v najstaršej časti i hostinec, dnes je tam klubovňa a knižnica. V škole sa celkom vyučovalo 116 rokov.

Dodatok č. 1.: V tuhej zime alebo keď bolo veľa snehu, najmenší žiaci do školy nechodili, ale sa schádzali v niektorom dome, kde sa za prítomnosti učiteľa učili. V okolí Paprade to bolo napr. U Mikulcov, kde vyučoval Ondrej Sabo. Táto osada je nielen dosť vzdialená od papradskej školy, ale ide sa tam prudko stúpajúcou cestičkou popri lese alebo lesom. Po dome, v ktorom sa nachádzala domáca škola U Mikulcov, pátral môj priateľ poštar Ján Valenta vlastne už od leta 2009. Tesne pred uzávierkou časopisu sa mu to podarilo zistiť. Kedysi dávno sa učilo v dome č. 1790, ktorý na zač. 20-stor. vlastnila rodina Mikulcová a neskôr rodina Jansová. Dnes patrí chalupárom.

Dodatok č. 2.: Dlhो som rozmýšľala, či uverejniť i informáciu, ktorú som sa dozvedela, keď som hľadala v lete 2009 papradsku školu, aby som si ju mohla vyfotografovať. Jeden občan Paprade mi vtedy povedal, že v dome pani Anny Matušikovej, ktorý zdedila po svojich predkoch a má vyše 200 rokov, sa kedysi učilo. V žiadnych historických materiáloch však o tom nie je žiadna zmienka. Nájde sa niekto ďalší, čo o tom tiež počul?

Ing. Eva Tomisová (rod. Pagáčová)

PRAMENE:

Kronika papradskej školy

Pamiatke 200. výročia postavenia evanjelického kostola

Žitavský: Pamätník slov. školstva, 1937

J. Slezáčková: Buditeľ a národovec Ján Leška, 2005

Ján Drobný: Kronika Starej Turej (Považské hlasy 1926-27)

H. Lacko-P. Tesárek: 1. Východomuslimský pluk SS na Slovensku, 2006

Rudolf Ďuriš: Z rodinnej kroniky Viliama Šimku, 2006

Fotoarchiv: Kronika školy, B. Oštdalová a autorka

Sme v ich prítomnosti, no duchom inde...

Za nadpis a motto svojho príspevku som si vybrala jednu z myšlienok novoročného prejavu prezidenta republiky, v ktorom sa dotkol i narastajúceho problému upadajúcej komunikácie medzi rodičmi a deťmi.

Je zarážajúce, že problém sa viac a viac dotýka nielen prácou vyťaženejších rodičov, ktorí nemajú na svoje deti čas, ale i rodičov, ktorí majú možnosť byť so svojimi deťmi, no akosi im nevedia venovať svoju pozornosť.

„Nooo, pekné...“ povieme svojej dcére strkajúcej nám pred oči obrázok, ktorý maľovala takmer hodinu. „Nooo, pekné...“, povieme, ale druhým okom zároveň netrpezlivo sledujeme pletky „Panelákového“ doktora Bajzu, aby nám náhodou neuniklo, či niečo s tou Ivanou bude alebo nebude mať.

„Daj mi pokoj! Neotravuj stále! Chod' si niečo robiť! Teraz nemôžem!“ – i to sú vety, ktoré deti počúvajú z našich úst čoraz častejšie. No a múdra príroda, ako keby chcela zabrániť hroziacej katastrofe, obdarila naše ratolesť bojovnou neústupčivosťou, dotieravosťou, a keď ani to nepomáha, tak až zákernosťou, ktorými si pýtajú našu pozornosť. Tým, že náš drobček niečo rozbije, zbije mladšiu sestru alebo robí hluk, možno nechce ukázať, aký je zlý, nechce nám robiť naprotiveň, ale všetkými možnými i nemožnými spôsobmi sa nám snaží povedať: JA SOM TU! VŠÍMAJ SI MA!

Škoda však, že len tak málo rodičov vníma a počúva svoje deti a ich „zlostné volanie o trochu rodičovskej priazne“ považujú po čase za príznak nezvládnuteľného hyperaktívneho dieťaťa, s ktorým je to na nevydržanie, lebo stále niečo chce a stále robí zle. Dieťa je tvor učelivý a veľmi rýchlo zistí a zapamätá si, aké spôsoby pritiažnutia pozornosti na rodičov platia a svoje poznatky aplikuje čoraz častejšie v praxi. A hnevá a hnevá a hnevá... Čo už má robiť, keď len takto ho zaregistrujú. A keď to takto funguje doma, prečo by to nemalo platiť napríklad i na spolužiakov alebo na učiteľov? Ved' oni si ma všimnú! No a... problém je na svete.

Priznám sa, že za roky praxe som sa nestrela so zlým dieťaťom. Len s deťmi, ktoré viac či menej vyžadujú a potrebujú našu pozornosť, s deťmi, ktoré nám chcú niečo ukázať, zapáčif sa, zaujať.

A keď ich nevnímame či zaháňame?

Nebojme sa, oni si nájdu cestu, ako nás k tomu prinútiť. Malé detičky malými kúskami, veľké deti veľkými kusmi.

Tento problém nie je záležitosťou posledných dní a ani nie je problém iba slovenských rodín. Je to situácia, ktorú rieši celý civilizovaný svet a pri tom vynakladá nemalé finančné prostriedky na prevenciu a hlavne na riešenie problémov komunikácie v rodinách.

I staroturianske CVČ sa pridalo k inštitúciám, ktoré chcú aspoň malou kvapkou prispieť k zlepšeniu tohto stavu a už niekoľko rokov pracuje podľa programu Centrum pre rodinu. Veľký priestor v ňom ponúkame rodičom s deťmi, ktorí chcú voľný čas tráviť spolu, snažíme sa dávať námety, poskytovať priestor alebo aspoň motivovať rodičov, aby sa venovali svojim deťom.

I novinka, ktorú ponúkame, patrí k aktivitám, ktoré by mohli zlepšiť a rozvíjať komunikáciu v rodinách. Klub ZAHŔÁME SA NA ... je určený pre rodičov (i starých rodičov) so svojimi deťmi (vnukmi) od 8 do 10 rokov a bude prebiehať vždy prvú stredu v mesiaci od 15.30 hod v CVČ Stará Turá. Hodinový program bude vždy zameraný na nejakú tému a jeho hlavnou úlohou a cieľom bude ukázať, ako sa to dá. Účastníci sa tu nielen zabavia, ale i počúva a získajú rôzne námety na aktivity s deťmi v domácom prostredí.

Čo je potrebné k účasti?

Chuť prísť. Pohodlné oblečenie a prezuvky. 1,-euro ako vstupné za rodinu (budú z neho hradené náklady na materiál, pomôcky a malé občerstvenie).

Teším sa na vás už v stredu 3. februára 2010.

Věra Teplíčková, CVČ Stará Turá

Z Centra voľného času Stará Turá

Čo sme zažili od polovice decembra 2009 do polovice januára 2010?

I keď sme ráтали s tým, že sú deti počas prázdnin rozbehnuté po horách, po babičkách a po dovolenkách v zahraničí, na vianočné prázdniny sme pripravili množstvo aktivít, ktorých sa mohli deti zúčastniť. Mohli prísť:

- na plaváreň, aby vyhrali súťaž O vianočného kapra 2009
- na výlet na Roh, kde ich čakalo Zimné prekvapenie v prírode
- na štadión, kde bol pripravený Futbal na snehu
- do areálu CVČ, kde sa konala Snehová show.
- Od 4. januára už fungovali v CVČ i všetky záujmové krúžky a kluby, a tak sa deti nemuseli nudiť ani v poobedňajších hodinách.

Prekvapenie pre nás?

1. Účasť oteckov v Babyclube. Maminy si spravili babskú jazdu v cukrárni a oteckovia si zatiaľ užívali so svojimi ratolesťami v Babyclube, kde si zacvičili, zaspievali i zatancovali. A či boli odmenení? Samozrejme. Mamičky na nich usilovne mysleli a priniesli im z cukrárne sladkú odmenu.
2. Hojná účasť teenagerov na snehovej show. A nielen, že sa zapojili do súťaží, ale prejavili i slušnosť, solidaritu s malými deťmi a tvorivosť vo výrobe snehových výtvorov. Žeby sa blýskalo na lepšie časy?

Čo pripravujeme v mesiaci február 2010?

• Na prázdninový pondelok si CVČ Stará Turá pripravilo pre deti ďalší ročník Majstrovstiev detí ZŠ v počítačovej hre Pinball. Počítačový nadšenec môžu prísť do CVČ v pondelok 1. 2. 2010 o 11.00 hod, kde sa môžu pokúsiť získať titul Majstra pre tento rok.

• Prvé stretnutie rodičov (starých rodičov) a ich detí od 8 do 10 rokov v klube Zahŕáme sa na ... sa uskutoční v stredu 3. 2. o 15.30 v CVČ Stará Turá. (podrobnejšie informácie v príspevku pod názvom: Sme v ich prítomnosti, no duchom inde ...)

• Na sobotu 6. 2. sme pripravili pre školopovinných priaznivcov floorbalu Turnaj vo floorbale. Zraz a prezentácia hráčov je o 10.00 hod v telocvični ZŠ na Komenského ulici. Podmienkou: vlastná hokejka (pre záujemcov, ktorí nemajú vlastnú hokejku, je pripravených zopár kusov na požičanie), športové oblečenie a športová obuv na prezutie. Štartovné: pre členov niektorého z krúžkov v CVČ je aktivita zadarmo, ostatní uhradia pri prezentácii 0,50 eura.

• Valentínsku diskotéku organizujeme pre deti základných škôl v piatok 12. 2. od 16.00 do 20.00 hod. Akcia sa uskutoční v hoteli Lipa, ktorý je spoluorganizátorom valentínskeho podujatia. Na deti a mládež tu čaká nie len kvalitná hudba, ale i súťaže a hry s témou: Valentín.

• CVČ vyhlasuje k Medzinárodnému dňu materského jazyka (21.2.) rodinnú literárnu súťaž Rýmuje celá rodina. V čom súťaž spočíva? Úlohou rodiny je vytvoriť čo najviac rýmov na slovo slovenčina, pričom:

- slovo alebo slová musia byť v slovenskom jazyku a musia to byť slová existujúce

- rým musí dodržať rytmus (splniť očakávanie rytmického impulzu), napr. „slovenčina –jarabina“ alebo „slovenčina – každá iná“. Pomôcka: skúste si slovo vytlieskať: „slo- ven –či –na“. Počet tlesknutí je rovnaký ako pri vytlieskaní slov „kaž – dá – i – ná“ alebo „ja – ra – bi – na“.

- nerátajú sa vulgarizmy a hanlivé slová

Zapojiť sa do rýmovania môže celá rodina od detí, cez rodičov, starých rodičov až po strýkov a sesternice.

Zoznam rýmov treba odovzdať priamo v CVČ do 15. 2. 2010 do 15.00 hod. Zoznam musí byť podpísaný kapitánom rodinného tímu (+ telefónne číslo na kapitána) a musí k nemu byť priložený zoznam rodinných príslušníkov, ktorí sa na súťaži podieľali.

Výzom súťaže sa stane rodina s najvyšším počtom uznaných rýmov.

O výsledku súťaže budeme informovať v marcovom Staroturianskom spravodajcovi a na webových stránkach CVČ.

• Jarné prázdniny v CVČ:

Počas jarných prázdnin pripravilo CVČ v dopoludňajších hodinách pre deti tradičné Majstrovstvá ZŠ, a to v týchto termínoch:

Pondelok 22. 2. Majstrovstvá detí ZŠ v šípkach

Utorok 23. 2. Majstrovstvá detí ZŠ v kolkoch

Streda 24. 2. Majstrovstvá detí ZŠ v človeče

Štvrtok 25. 2. Majstrovstvá detí ZŠ v scrabble

Piatok 26. 2. Majstrovstvá detí ZŠ v skladaní puzzle

Všetky majstrovstvá začínajú o 10.00 hod v CVČ, v prípade kolkov – v kolkárni.

Podmienkou účasti: prezuvky.

Okrem dopoludňajších aktivít bežia všetky popoludňajšie krúžky a kluby podľa rozvrhu.

• CVČ vypočuťo tiež naliehavé volania priaznivcov spinningu a pripravilo pre nich v spolupráci s M-BIKE clubom z Myjavy na 27. 2. ďalšiu Sobotu plnú spinningu. Do ponuky dávame 4 lekcie, do ktorých sa môžu záujemcovia vopred prihlásiť. Jednotlivé lekcie začínajú o: 12.00 hod (pre začiatočníkov), 13.30 hod, 15.00 hod a 16.30 hod.

Podmienky účasti:

- štartovné: 2,80 eur

- prihlásiť sa a zaplatiť treba vopred!!!

- pohodlné oblečenie a pevná obuv na prezutie, uterák, tekutiny

• Stále platí výzva pre rodičov a starých rodičov, ktorí by chceli pomôcť pri príprave špeciálneho programu k MDD pod názvom RODIČIA BAVIA DETI (podrobne sme o nej písali v minulom čísle Staroturianskeho spravodajcu)

Věra Teplíčková, CVČ Stará Turá

Ďakujeme...

V utorok 15. decembra 2009 sa zišlo do obradnej siene mesta 30 jubilantov, ktorí sa v druhej polovici kalendárneho roka dožili 70 a 75 rokov. Na milej slávnosti sa nám prihovorila pani primátorka mesta Ing. Anna Halinárová a príjemnú atmosféru umocnili poéziou a piesňami členky zboru pre občianske záležitosti.

Na malom posedení pri pripravenom občerstvení sa medzi sebou porozprávali, od predstaviteľov mesta sme sa dozvedeli o živote a rôznych problémoch nášho mesta a všetci sme cítili, že stále patríme medzi vás.

Vďaka za krásne popoludnie a zato, že ste na nás mysleli i v predvianočnom zhone. I my vám prajeme dobré zdravie a veľa síl do plnenia vašich náročných úloh po celý nový rok.

Za všetkých zúčastnených

Mgr. J. Martáková

... a zase psy!

Kto má možnosť a aspoň občas sleduje fórum na webovej stránke mesta, určite si vytvorí vlastný názor na problémy v meste, ktorých riešenie do značnej miery limituje správanie sa občanov. Tí, ktorí sledujú, tušia, že mám na mysli nekonečnú a veľmi intenzívnu (aj emotívnu) diskusiu na tento (nielen staroturiansky) problém. Aj v našom časopise je to téma dostatočne preferovaná...

Každému by mali byť jasné dve zásadné veci:

1. tento problém nie je o psoch, ale o ich majiteľoch,

2. ak nebudú chcieť majitelia psov, tak sa nič nepohne dopredu, ani keby sme mali toľko mestských policajtov, koľko máme psov- tých evidovaných i tých druhých...

Čo je to „ak nebudú chcieť majitelia“? Je to všetko, čo nie je v súlade s normálnym ľudským tolerantným správaním, rešpektujúcim príslušné legislatívne normy v tejto oblasti. Viem, radšej by sme boli, keď by sa nám vo vchodoch, chodbách, balkónoch našich činžiakov ozýval krik detí, ako štekot psov... Na druhej strane je psík („činžiakový“, primeraný a poslušný) niekedy naozaj jediný spoločník na dlhé večery, pozorný a chápací snád' niekedy viac, ako životný partner. Obmedziť niekoho v jeho právach sa vzťahuje aj na zákaz chovania psa, hoci legislatíva nie je celkom taká, aby problém jedno- jednoznačne vyriešila. Občania, rozdelení na psíčkarov a tých druhých sú odsúdení v našom malom meste žiť vedľa seba. No, nič moc- diskusia je niekedy na hrane sídliskovej občianskej vojny a nedávno už i facky padali... Stačí sa hoc i nechtiac nevhodne vyjadriť na adresu psa a schytáte to! Kto nemá rád zvieratá, nemá rád ani ľudí! A hotovo! Ste „zaradený“...

Pri tejto príležitosti mi napadlo niečo vážne, hoci sa to zdá úsmevné: dodržiavanie ľudských práv v Číne. Nepredstaviteľné množstvo obyvateľov (okolo 1 300 000 000, cca 300- krát viac ako Slovensko), obrovská plocha svojou rozlohou i rozdielnymi prírodnými podmienkami, priepastné rozdiely medzi väčšinovým vidiekom (hlad, bieda, zaostalosť, nepokoje) a tou druhou stranou mince, ktorá čínsku ekonomiku za minulý rok vyniesla na druhé miesto na svete! A skúste tu urobiť poriadok a jednajete pritom „v rukavičkách“! Dodržujte pritom akúkoľvek, i tú najjednoduchšiu a najliberálnejšiu legislatívu v oblasti ľudských práv, vyžadujte pri tom i plnenie povinností!!! Bola by to riadna „maturita“ aj pre svetových politikov, aj Obamovi s 300 miliónmi obyvateľov a vyspelou americkou demokraciou i ekonomikou by to asi „zobralo“ spanie... (A možno mu ho berú aj súčasné problémy vlastnej únie!) Jednoducho si to neviem predstaviť, hoci by som veľmi chcel... Veď na našom malom demokratickom, civilizovanom Slovensku, v našej ešte menšej Starej Turej sa nevieme vpratať do danej, schválenej legislatívy. V pseudoprobléme chovania psov na seba vyzulujeme jazyky a dokazujeme si navzájom kto spomínané zákonné normy viac porušuje...

V existenciu prirodzenej demokracie v Číne príliš neverím (hoci jej ju želám), aspoň v časovom horizonte žijúcej hoc i najmladšej generácie. Ak sa vám zdá, že som porovnával neporovnateľné, prepáčte! Ale akési paralely som tam predsa len našiel.

V „prímérie“ a rozumné správanie sa všetkých občanov v uliciach nášho mesta ale verím, a neporovnateľne viac...

J.K.

Bude počet obyvateľov v meste Stará Turá niekedy stúpať?

Rok	2008	2009
Stav obyvateľov k 1.1.	9.790	9.698
Počet narodených občanov	+ 95	+ 92
Počet prihlásených občanov	+ 85	+ 63
Počet umretých občanov	- 87	- 96
Počet odhlásených občanov	- 185	- 125
Stav obyvateľov: Stav	k 1.1.2009 9.698	k 1.1.2010 9.632

Prehľad niektorých matričných činností za rok 2009

Počet uzavretých manželstiev v Starej Turej	55
- z toho cirkevne uzavretých	13
- z toho uzavretých s cudzincom	3
Počet úmrtí vybavených v Starej Turej (zahŕňa i obce Hrachovište a Vaďovce)	135
Počet rozvedených manželstiev: (zahŕňa manželstva uzavreté v St.Turej i mimo nej)	45
Počet zápisov do Osobitnej matriky MV SR:	6
Počet určení otcovstva:	33

Organizačné oddelenie MsÚ Stará Turá

Inzercia

Ponúkam na predaj čerstvé domáce mäsové výrobky: klobásy, jaternice, tlačenkú. Predaj vo dvore - na objednávku - Stará Turá - Topolecká, č. tel.: 032/ 7762411

Plán hlavných podujatí mesta Stará Turá v roku 2010 vzhľadom na niektoré neurčité termíny zverejníme až v marcovom vydaní. (r.r.)

SUSEDIA 8

Vrátené požičané

Susedské spolunažívanie našich známych hrdinov bolo také pestré a bohaté, že by poskytl dosť materiálu aj na telenovelu, nielen na krátke poviedky. Hlavnou „hviezdou“ by, pravda, vždy boli tetka Kača. No v tomto príbehu svoju úlohu zohrala aj strýkova žena Zuzka.

Krátko pred Vianocami sa z kopaničiarskych dvorov ozývalo kvikanie zakáľaných bravov. Zakáľáčka či zabíjačka bola vždy veľkou udalosťou v každej rodine. A žiadala si aj náležitú prípravu: gazda musel prichystať koryto, rám a háky na zavesenie brava, nabrúsiť nože, na dvore zostaviť kotlínu, nachystať dreva, vody a ešte všeličo iné. Aj gazdiná musela na všeličo myslieť, čo nesmelo chýbať pri príprave klobás a jaterníc. Okrem cesnaku, cibule, papriky, soli a korenia, nesmeli chýbať, pravdaže, krúpy. Dnes už nikto nedokáže, či tetka Kača naozaj zabudli krúpy kúpiť, alebo len chceli vyskúšať tú „chýrnu gazdinú“ Zuzku. Brav už visel na háku, keď tetka s plechovou miskou pod zásterou vbehli do susedného dvora. „Dušenka ma milá, pošťaj mi za miskú krúpov. Ja som ich jak na smrť zabulla kúpiť.“

Keď odchádzali s plnou miskou krúpov, čo na naplnenie jaľiť aj tak nemohlo stačiť, nezabudli sľúbiť: „Šak já ich naskore vrátím.“

Prešla zima, jar aj leto a nastal čas ďalších zabíjačiek. Tetkino „naskoré“ však stále splnené nebolo. Možno zabudli, možno... ktovie. Štefanova Zuzka však nezabudla a poriadne ju to škrelo. Hrdosť dobrej gazdinej jej nedovolila pýtať od susedy požičané krúpy.

Príležitosť nastala, keď chystali ďalšiu zabíjačkovú slávnosť. Zuzka mala krúpov nakúpených dosť, ale aj tak svojej dcérke školáčke dala do ruky plechovú miskú. „Idz hen k tetke Kači, že či by nám nepošťali krúpov. Bež a nepotkni sa.“ Keď dievčo odišlo plniť matkin príkaz, Zuzka si pri lúpaní cesnaku sama sebe hovorila:

Vidíš ju, bohynu jakúsi, počáť si a nevrátiť. Šak ináčej by som sa tých krúpov od nej nedožila. A ščilejki ma iste ešče aj ohovorí, že idem zabíjať a nemám čo treba.

A veru sa nemýlila. Tetka Kača naplnili dievčatú miskú krúpami, a neodpustili si poznámku:

„Nále, dzjéča, aj tvoja manka, taká chjérna gazdiná, na njéčo zabunne? A povedz jej, že mi ty krúpy nemosí ani vracat.“

Keď dievča odovzdalo matke tento odkaz, Zuzka nevedela, či sa má smiať, alebo hnevať. No aspoň sú vyrovnané, svoje krúpy má späť. Zato tetka Kača mali na najbližšie dni tému na rozhovory. Ani jednu susedu pri stretnutí nezabudli informovať o tom, že „tá naša ze dvóra išla zabíjať a nemala doma ani jenného krúpa. Keby som jej já nebola pomohla, neviem veru, čo by boli napchali do tých jaľteč.“

Aľžbeta Cibulková

Africké ďakujeme

V mesiacoch október až december sme zrealizovali v našom meste Stará Turá humanitárnu zbierku starých použitých dioptrických okuliarov pod názvom Okuliare pre Afriku. Mali to byť okuliare, ktoré už nikto nenosí alebo zostali doma v šuplíkoch po pozostalých, ale sú dobré. Podarilo sa nám ich vyzbierať 333 kusov. Odovzdali sme ich optickej firme, ktorá ich premeria, vyčistí a zkatologizuje. Medzinárodné humanitárne organizácie ich prevezú do Afriky, kde budú postupne rozdávané ľuďom, ktorí ich potrebujú, ale nemôžu si to dovoliť. Dostali sme okuliare obnosené, ale aj najnovších modelov, často chránené vo vlastných obaloch, detské aj dospelé, dokonca pri niektorých boli aj náhradné sklíčka a doklad z optiky o dioptriach. Sme veľmi radi, že sa do našej zbierky zapojilo veľa ľudí, ktorým aj touto formou veľmi pekne ďakujeme. Táto zbierka prebiehala prostredníctvom Detskej organizácie Fénix po celom Slovensku a my v Starej Turej sme sa zaradili medzi najúspešnejších.

Chceme poďakovať našim zberným miestam, bez ktorých by sme túto zbierku nezrealizovali: Centrum voľného času, Klub dôchodcov, lekáreň Na poliklinike, G & M Optika s.r.o. (na poliklinike), lekáreň Pri stanici, Očná Optika a.s. (Kocka), Les, príroda, záhrada (predajňa Lesoturu) a Mestská knižnica K. Royovej.

Peter Ištoňa, Detská organizácia Fénix Stará Turá

Záhradkárske okienko

Už v januárovom čísle sme začali uverejňovať aktuálny prehľad ponúkaných a osvedčených semien od viacerých dodávateľov. Rubriku teraz chceme rozšíriť i o základnú agrotechniku, a tak sa podrobnejšie vrátíme už k zverejneným plodinám.

V odbornej literatúre sa pre väčšinu neošetrených semien odporúča predsejbové namáčanie do hnojivových a stimulačných roztokov. Ich používanie nie je časté, a tak i ponuka nie je široká. Z dostupných ponúkame Darinu, Humix a Atonik.

Odporúčené hnojenie základnými živinami (uvedené v zátvorkách) N – dusík, P – fosfor, K – draslík je kalkulované počas celej vegetácie, a tak pridávanie hnojív - jednotlivých zložiek, treba upravovať podľa potreby rastlín počas celého roka. Viaczložkové kompletné hnojivá sú dnes miešané výrobkami spolu s organickými hnojivami. Väčšinou je v praxi v súčasnosti i tak uprednostnené tzv. jamé plnohodnotné hnojenie.

Paprika: odporúčené hnojenie (N 1,2 - P 1 - K 1,4 kg / 100m², maštalný hnoj 700 kg/100m²) Je to vysokonáročná plodina na teplo. Pôdu vyžaduje humóznou, s pravidelným dodávaním vlhky. Pre dobré vzhádzanie semien je potrebná teplota 20 - 22° C a to i počas noci. Pri padaní vzhádzajúcich rastlín je nutné použiť postrekový prípravok Previcur 607 SL. Odporúčame ho používať i preventívne pri zálievkach.

Rajčiak: odporúčené hnojenie (N 1,2 - P 1 - K 1,3 kg / 100m²).Vyžaduje dôkladnú agrotechniku. Patrí medzi náročné plodiny na teplo. Rastlinky sadíme do vopred vyhnojenej pôdy organickými hnojivami. Požiadavky na vzhádzanie semien sú obdobné ako u papriky.

Zeler: odporúčené hnojenie (N 2 - P 0,9 - K 2,2 kg / 100m², maštalný hnoj 550 kg/100m²).Pestujeme ho z predpestovanej sadby z februárového výsevu. Vyžaduje hlinité, stredne ťažké pôdy s vysokým obsahom organických látok a dobrou zásobou vápnika. Dôležitá je zálievka pri výsadbe a v druhej polovici rastu, pri narastaní buľvy.

Maxim, Kompakt, Neon

Mrkva: odporúčené hnojenie (N 0,8 - P 1,5 - K 2 kg / 100m²).Vyžaduje ľahšiu až strednú, dostatočne hlbokú, dobre rozpracovanú pôdu. Na plytkú alebo na jeseň nedostatočne prekyprenú pôdu reaguje nepeknými, krátkymi, často rozvetvenými koreňmi. Neznáša čerstvé organické hnojenie, pestuje sa prevažne v druhej trati. Podľa použitia mrkvy a požadovanej doby zberu volíme odrodu i termín siatia.

- skorá: Nantes, Stupická, Karotela, Karnavit F1, Katrin, Lysa, Delícia, Sylva, Katop, Marion, Vanda, Rondo
- poloskorá: Tip-Top, Chamare, Karola, Karotina, Nantes 3,
- neskorá: Rubína, Olympia, Flakkeer, Darina, Favorit, Korina, Olympus, Tinga, Cortina, Furore, Maxima F1, Kardila, Táboorská.

Odporúčame odskúšaniu odrodu Chamare - vhodnú hlavne do ťažších pôd v našej oblasti, Maxima F1 – pre jej veľkosť a úrodnosť.

Petržlen: odporúčené hnojenie (N 0,9 - P 0,7 - K 1,2 kg / 100m²). Vyžaduje dostatočne hlbokú, vlhkú, dobre spracovanú pôdu. Veľmi kvalitných koreňov dosiahneme pri pestovaní na „hrobkách“. Neznáša čerstvé organické hnojenie. Vysievame ho veľmi skoro na jar , aby mal dostatok zimnej vlhky a tú by mal mať zabezpečenú počas celej vegetácie.

koreňový: Olomoucký dlhý, Hanácky, Jadran, Atika, Dobra, Orbis

vňatový: Festival, Gigante D'Italia, kučeravý

Pre záhradkárov, ktorým sa nedarí bežným spôsobom preštepíť požadované odrody stromkov a kríkov, máme v ponuke nové štepárske nožnice na vrúbke. Svojím špeciálnym zakrivením sa jedným strihom na oboch koncoch vrúblov vytvorí spojovací tvar, ktorý sa sám pridrža i počas späskovania. Vrúbľovací spoj sa dá bez problémov vytvoriť až do priemeru 10 mm.

Nový Záhradkársky kalendár 2010 Vám prináša opäť podrobné návody a upozornenia na aktuálne zásahy proti najbežnejším chorobám a škodcom. Priložené fotografie škodcov a chorôb rastlín Vás ľahko navedú na najpoužívanejšie povolené prípravky a ich vhodný spôsob použitia.

V budúcom čísle: hrach, uhorky...

tel.:7763485

Váš partner nielen pre záhradu

Hurá, boli sme na zimnej chate!

Prišli sme na zimnú chatu, chybu spravili tí, čo nie sú tu. Zima okolo vnútri teplo je, nám však príjemné sú tie oboje. Skryté poklady, čo sneh ukrýva, chceme objaviť, ved' je to výzva. Vezmi si sane, alebo čo chceš, s nami objavíš, čo ešte nevieš.

Tak toto bola pieseň, ktorú sme si počas dňa radi spievali na našej zimnej chate pri mestečku Brumov – Bylnice, kde sme strávili príjemné prázdniny s novými, ale aj so starými kamarátmi. V

pondelok sme si urobili svoje www stránky, kde sme si mohli navzájom písať poštu. Bol to dobrý spôsob, ako vyjadriť svoje poďakovanie, radosť, obdiv, alebo povedať niečo príjemné každému z našej partie. Večer sme hneď oslávili narodeniny troch detí a jedny meniny výbornou tortou, ktorú sme si na chatu doniesli. Bolo jej toľko, že sme si na nej pomaškrtili aj na druhý deň. Každý večer sme si čítali nádherný príbeh V Slnecnej krajine, ktorý napísala naša rodáčka Kristína Royová. Bol to príbeh o malom chlapcovi Paľkovi, ktorého jeho otec stratil a on sa dostal do rodiny Rážgovcov, neskôr po ich smrti k deduškovi Jurigovi. V skalnej trhlne našiel Sväté písmo Nový Zákon a čítal v ňom o Slnecnej krajine. Každého koho stretol očaril svojou múdrosťou a otázkami, na ktoré mu nevedeli odpovedať. Ako vyzeral jeho život a či sa niekedy stretol so svojim otcom, to vám už neprezradím. Skúste si ho prečítať aj vy.

Vzhľadom k tomu, že sme mali málo snehu, nedalo sa tak dobre sánkovať na

kopci. My sme to aj tak skúsili a zažili sme pri tom veľa srandy a odvážnych a akrobatických kúskov. V chate sme súťažili ako družiny v ping-pongovom turnaji a získavali sme body. Iní zase hrali stolný turnaj vo futbale, alebo iné hry. Bolo to zaujímavé a napínave. V stredu nám napadol sneh a my sme s nadšením išli na kopce a užívali sme si jeho nádielky. Urobili sme si dobrú bobovú dráhu a iglu pred chatou. Vo štvrtok sa tí, čo mali lyže, alebo snowboard išli lyžovať na vleky na Troják. Nakoľko tam boli dobré ceny za požičovňu aj za vleky, rozhodli sme sa, že každý, kto sa chce učiť lyžovať pôjde. Zavolali sme rodičom a hurá na vleky. Mladšie deti sa rozhodli, že chcú ísť na plávajúci. Mali sme aj výborný večierok, hry a dokonca sme si pozreli aj film RATTU. Bolo to ale zábavy. Týždeň veľmi rýchlo ubehol a my sme sa mu

seli pomaly baliť. Na chate sa nám veľmi páčilo a mnohým sa ani nechcelo ísť domov. Veríme, že spomienky nám dlho zostanú v pamäti a my sa zase stretne na nejakej akcii klubu Prieskumník Pathfinder.

Mária Slamková

Dodatok:

Dňa 17.1. 2010 sa v počte 37 uskutočnili chatové dozvuky v Drgoňovej doline. Pre rodičov a deti sme pripravili spo-

ločenské hry, kufor, malé občerstvenie a na záver sme si spolu pozreli video z chaty. Na pamiatku si všetci odniesli DVD s filmom a kalendár akcií OZ Klubu Prieskumník Pathfinder.

STAROTURIANSKY SPRAVODAJCA, mesačník obyvateľov mesta Stará Turá, ročník XVIII., číslo 2 - február 2010. Vydáva mesto Stará Turá, www.staratura.sk. Adresa redakcie a inzertného oddelenia: Mestský úrad, Ul. SNP 1/2, 916 01 Stará Turá, tel. (032) 7461615, 746 1611, fax 7764276, e-mail: media@staratura.sk, msu@staratura.sk. Redakčná rada: Mgr. Ján Tomeš - predseda, (zastupca@staratura.sk), Ján Mikláš, Mgr. Anna Chmurová, Bc. Zuzana Zígová, Ing. Gustáv Rumánek, Věra Teplíčková, Jana Roháčková. Šéfredaktor: Ján Mikláš, (032) 746 1615, 0905446984, mail: media@staratura.sk. Zalomenie, tlač a distribúcia: Vydavateľstvo DELTA, Jiří Foldyna, e-mail: noviny@ismo.sk, tel. 0905259315. Vychádza začiatkom každého mesiaca. Uzavierka čísla je vždy do 15. v predchádzajúcom mesiaci. Za vecnú správnosť príspevkov zodpovedajú autori. Redakcia si vyhradzuje právo príspevky štylisticky upravovať, zosťručňovať, pripadne i neuverejniť. Za obsah platenej inzercie a reklamy zodpovedá inzertent (objednávateľ). Zaslani rukopisy, fotografie, kresby - ak to nebolo dohodnuté inak, redakcia nevracia. Registrácia: EV 2849/08. Cena reklam: 0,49 eura/1 cm², 0,66 eura/1 cm² (16 str). Vlastníkom tohto periodika je mesto Stará Turá. © DELTA